

**T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ROMANTİK KISKANÇLIK VE BAĞLANMA STİLLERİNİN
ROMANTİK İLİŞKİLERLE İLİŞKİSİ**

Merve GÜLDÜR

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Zeki ILGAR

Ocak, 2020

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ROMANTİK KISKANÇLIK VE BAĞLANMA STİLLERİNİN
ROMANTİK İLİŞKİLERLE İLİŞKİSİ

Merve GÜLDÜR

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Zeki ILGAR

Ocak,2020

Tarih: 09 / 01 / 2020

Anabilim Dalı : REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Program : REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Öğrencinin;

Adı ve Soyadı : MERVE GÜLDÜR

Öğrenci No : 170901003

Danışman : DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET ZEKİ ILGAR

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında Merve GÜLDÜR tarafından hazırlanan "Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerle İlişkisi" adlı tez çalışması jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 09 / 01 / 2020

Jüri Üyesinin Unvanı, Adı, Soyadı	Çalıştığı Kurum	İmza
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET ZEKİ ILGAR	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	
DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞEGÜL YETKİN	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	
DR. ÖĞR. ÜYESİ IŞIL TAŞ	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca bu tez jüri tarafından onaylanmış ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Leman ŞENTURAN
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin bana ait olduğunu, tüm aşamalarında etik dışı davranışımın olmadığını, içinde yer alan bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum bütün bilgilere kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin yürütülmesi ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

MERVE GÜLDÜR

TEŞEKKÜR

Bu araştırmada romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisi incelenmiştir. Benim her zaman çok mutlu bir insan olmam için hayatım boyunca her zaman yanımda olan, bana destek veren, eğitim hayatım boyunca her zaman desteğini yanımda hissettiğim canım annem Ayşe GÜLDÜR'e, babam Fikret GÜLDÜR'e ve kardeşim Elif GÜLDÜR'e sonsuz teşekkür eder, sevgilerimi sunarım. Ayrıca çalışmamda destek olan kıymetli hocam ve danışmanım Doktor Öğretim Görevlisi Mehmet Zeki ILGAR'a ve yanımda olan, destek veren tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇ KAPAK	
ONAY SAYFASI	
BEYAN	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
SİMGE/SEMBOL ve KISALTMALAR LİSTESİ	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
TÜRKÇE ÖZET ve ANAHTAR KELİMELEER.....	x
İNGİLİZCE ÖZET ve ANAHTAR KELİMELEER.....	xi
1.GİRİŞ ve AMAÇ	1
1.1.Problem Durumu	3
1.1.1.Alt Problemler.....	3
1.2.Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	4
1.4.Sayıtlılar	5
1.5.Sınırlıklar	5
1.6.Tanımlar	5
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Romantik Kıskançlık.....	7
2.1.1. Romantik Kıskançlık Kuramsal Bakış.....	9
2.1.2. Evrim Yaklaşımına Göre Kıskançlık	9
2.1.3. Psikodinamik Kuramda Kıskançlık	10
2.1.4. Kişilerarası İlişkiler Kuramında (Harry StackSullivan) Kıskançlık	11
2.1.5. Sistemik Kuramda Kıskançlık	12
2.1.6. Yatırım Yaklaşımına Göre Kıskançlık	13
2.1.7. Romantik Kıskançlık Tetikleyici Durumlar	14
2.1.8. Romantik Kıskançlıkla Başa Çıkma Yolları.....	15
2.1.9. Romantik Kıskançlığın Etkileri	16
2.2. Bağlanma.....	17
2.2.1. Bağlanma Stilleri	20
2.2.1.1. Güvenli Bağlanma Stili	21
2.2.1.2. Korkulu Bağlanma Stili	21
2.2.1.3. Saplantılı Bağlanma Stili	22
2.2.1.4. Kayıtsız Bağlanma	22
2.2.1.5. Kaçınan Bağlanma Stili.....	23
2.2.1.6. Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili	23
2.2.1.7. Yetişkinlikte Bağlanma	24
2.2.1.7.A. Dörtlü bağlanma modeli	25
2.3. Romantik İlişkiler	28
2.3.1. Romantik İlişkiler ve Aşk	29
2.3.2. Aşka İlişkin Kuramsal Çerçeveler	30
2.3.2.1. Aşkın Renkleri Kuramı	30
2.3.2.2.Üçgen Aşk Kuramı.....	31

2.3.2.3 Romantik İlişkiler ve Bağlanma Stilleri.....	32
3.YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli	34
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	34
3.3. Veri Toplama Araçları	34
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	35
3.3.2. Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ).....	35
3.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşayış Envanteri (YİYE)	36
3.3.4 Çok Boyutlu İlişki Ölçeği.....	37
3.4. Veri Toplama Yöntemi	37
3.5. Verilerin Analizi.....	38
4. BULGULAR	39
5. SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER	50
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	50
5.2. Öneriler	57
6.KAYNAKLAR	59
7.EKLER.....	67
8. ÖZGEÇMİŞ	75
9.İNTİHAL RAPORU	76

SİMGE/SEMBOL ve KISALTMALAR LİSTESİ

RKÖ	Romantik Kıskançlık Ölçeği
YİYE	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II
ÇBİÖ	Çok Boyutlu İlişki Ölçeği

TABLO LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 4.1.	Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Dağılımı	37
Tablo 4.2.	Romantik İlişkiler Özelliklerine Göre Puan Dağılımı	40
Tablo 4.3.	Romantik Kıskançlık Özelliklerine Göre Puan Dağılımı	40
Tablo 4.4.	Katılımcıların Bağlanma Stilleri Özelliklerine Göre Puan Dağılımı	41
Tablo 4.5.	Çok Boyutlu İlişki Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutlarının Romantik Kıskançlık ve Yakın Yaşantılar Ölçeği İle İlişkisi İçin Yapılan Korelasyon Analizi Sonucu	42
Tablo 4.6	Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerle İlişkisini Gösteren Regresyon Analizi Sonucu	44
Tablo 4.7.	Romantik İlişki Puanlarının Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	45
Tablo 4.8.	Romantik İlişki Puanlarının Romantik İlişki Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	46
Tablo 4.9.	Romantik İlişkiler Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	47
Tablo 4.10.	Romantik İlişkiler Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	47
Tablo 4.11.	Romantik İlişkiler Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar T-Testi Dağılımı	48
Tablo 4.12.	Romantik Kıskançlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	49
Tablo 4.13.	Romantik Kıskançlık Puanlarının Romantik İlişki Süresine Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	49
Tablo 4.14.	Romantik Kıskançlık Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	49
Tablo 4.15.	Romantik Kıskançlık Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	50
Tablo 4.16.	Romantik Kıskançlık Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar T-Testi Dağılımı	50
Tablo 4.17.	Bağlanma Stilleri Puanlarının Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	51

Tablo 4.18. Bağlanma Stilleri Puanlarının Puanlarının Romantik İlişki Süresine Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	52
Tablo 4.19. Bağlanma Stilleri Puanlarının Puanlarının Yaş a Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	54
Tablo 4.20. Bağlanma Stilleri Puanlarının Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Dağılımı	54
Tablo 4.21. Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar T- Testi Dağılımı	55

TÜRKÇE ÖZET ve ANAHTAR KELİMELELER

Güldür, M. (2020). Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Bu çalışma romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkiler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Araştırma grubunu İstanbul ilinde yaşayan, 18-65 yaşarası hayatında en az bir kez romantik ilişki deneyimi olan 208 kadın ve 208 erkek olmak üzere toplam 416 katılımcı oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Çok Boyutlu İlişki Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, romantik ilişki ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bağlanma stili ile romantik ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Romantik İlişkiler ile kaygı ve kaçınmalı bağlanma arasındaki ilişkinin oldukça güçlü olduğu görülmüştür. Bağlanma stili ile romantik ilişkiyle ilişkisi incelendiğinde kaçınma düzeyinin romantik ilişkiye olumsuz olarak etki ettiği saptanmıştır. Bu araştırma kapsamında ele alınan bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Romantik kıskançlık, Bağlanma stilleri, Romantik ilişki

İNGİLİZCE ÖZET ve ANAHTAR KELİMELER

Güldür, M. (2020). Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

This study was conducted to investigate the relationship between romantic jealousy and attachment styles. The research group consisted of 416 participants (208 women and 208 men) who lived in Istanbul and had at least one romantic relationship between 18-65 years of age. Personal Information Form, Inventory of Experiences in Close Relationships, Romantic Jealousy Scale and Multidimensional Relationship Scale were used as data collection tools. The data obtained from the study were analyzed using SPSS (Windows 22.0). Number, percentage, mean and standard deviation were used as descriptive statistical methods in the evaluation of the data. The t-test was used to compare quantitative continuous data between two independent groups, and the One-way Anova test was used to compare quantitative continuous data between more than two independent groups. After the Anova test, Scheffe test was used as a complementary post-hoc analysis to determine the differences. Pearson correlation and regression analysis were used among the continuous variables of the study. According to the results of the study, there is a significant relationship between romantic relationship and romantic jealousy. A significant relationship was found between attachment style and romantic relationship satisfaction. The relationship between Romantic Relations and anxiety and avoidant attachment was found to be quite strong. When the relationship between attachment style and romantic relationship was examined, it was found that avoidance level had a negative effect on romantic relationship. The findings discussed in this study are discussed in the context of the related literature.

Key words: Romantic Jealousy, Attachment Styles, Romantic Relationship

1.GİRİŞ ve AMAÇ

*“Şiddetle başlayan hazlar şiddetle son bulurlar ölümleri olur zaferleri
öpüşürken yok olan ateşle barut gibi”*

Romeo ve Juliet, Perde II, Sahne VI

Tarihten bugüne kadar her şartta insanlar için değerli bir alana sahip olan romantik ilişkiler, kadın ve erkeklerin karşılıklı olarak kabullendiği romantik ilişki tarzının (Collins, 2003) veya evli partnerler ve sevgililer arasında oluşturulan genellikle bireyin kendi iradesiyle seçtiği bağlanma, yakınlaşma ve tutkuyla tasvir edilen beraberlik olarak (Sternberg, 1986) açıklanmaktadır. Romantik ilişki yaşayan birçok kişi romantik ilişki yaşadığı partnerine karşı duygusal olarak bir şeyler hissetmektedir ve karşılıklı doyum alma inancıyla ilişkiye başlamaktadır. Romantik ilişkiler ve aşk üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde Batı’da birçok romantik ilişki ya da aşk türlerine rastlamak mümkündür. Aşk teorisine göre aşk kendi içerisinde çok boyutlu bir yapıya sahiptir.

Aşk bağlılık, yakınlık ve tutkudan oluşmaktadır (Sternberg, 1986). Lee’ye (1984) göre altı aşk türü (eros, tutkulu, romantik, arkadaşça, özgeci ve oyun gibi aşk) bunlar; üç birincil ve üç ikincil olmak üzere kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Bu aşk türleri kişilerin özelliklerinden çok yaşadıkları romantik ilişkilerin özellikleridir. Adler (1964), arkadaşlık, iş ve sevgi (aşk) kişilerin hayatında karşı koyamayacakları bir durumda karşılıklarına çıkan ödevlerdendir(İnanç ve Yerlikaya, 2009). Romantik ilişki veya aşk, bireylerin hayatlarında bilimsel olarak etkili bir işleve sahip olması ve onların yaşamlarını daha da anlamlı hale getirmesi sebebiyle önemli bir noktadadır (Atak ve Taştan, 2012). Genç yetişkinlik döneminde romantik ilişkiler kişiler için önemli psiko-sosyal gelişim görevleri arasında yer almaktadır. Romantik ilişkiler gelişimsel görevlerin başarıyla tamamlanması açısından genç yetişkin bireyler için oldukça önemlidir (Şimşek, 2018).

Araştırmalar yüksek özgüven ve benlik algısına sahip olan bireylerin sağlıklı romantik ilişkiler yaşadığını ortaya koymaktadır.(Kalkan, Hamamcı ve Yalçın, 2012). Bunun yanında romantik ilişkinin bireylerin duygusal, sosyal, akademik ve kişilik gelişimleri üzerinde büyük bir etkisi olduğu belirtilmektedir. Romantik ilişkiler özellikle ilk yetişkinlik döneminde bireylerin genç yetişkin rollerini

geliştirme döneminde olmalarından dolayı farklı bir öneme sahiptir (Gizir, 2012). Bireyler yaşamları boyunca aşkı duygusal olarak hissetmeleri ve uyarıcılara rağmen bu yoğun duyguları yüklemesi kişilerin bağıllık duygularında artış sağlamaktadır. Romantik ilişki soyut bir kavramdır ve günümüz etkilerine bakıldığında tamamen insan hayatını değiştirebilecek kadar önemli olduğu görülmektedir. Bu noktada ilk romantik ilişkiler başlarken umutlu ve mutlu bir ilişki amacı ile başlıyor olsalar da ikili ilişkiye yönelik birtakım dilekler, sosyal çevre veya inançların etkisi, romantik ilişki yaşayan partnerler arasında bazı problemleri ve anlaşmazlıkları da birlikte getirebilmektedir. Romantik ilişkilerinde çiftlerin karşılaştıkları güçlüklerden en bilinen durumlardan birisinin değer verdikleri romantik ilişkilerini kaybedeceklerini anladıkları zaman, romantik ilişkilerinden ve kendilerinden kuşku duydukları için hissettikleri yeterli olamayacağı duygusudur. Bir başka ifadeyle herhangi bir insanı rakip olarak gördüklerinde, o kişi ilişkiye zarar verecek bir kişi olarak düşünüldüğünden dolayı yoğun olarak hissedilen “kıskançlık duygusu” olduğunu söyleyebiliriz.

Romantik ikili ilişkiler de “romantik kıskançlık” olarak tanımlanan bu duyguyu Pines (1998), değer verilen bir romantik ilişkinin bozulmasına ya da bitmesine sebep olabilecek tehlikenin geldiğine yönelik bir düşünce sonucunda ortaya çıkan karmaşık bir tepki olarak açıklamıştır. Kıskançlığın en belirgin özelliği, kaygı ve stres duygularıyla birlikte olan acı veren ve mutsuz hissettiren bir duygu olmasıdır (Mullen,1990).Romantik kıskançlık, ikili ilişkilerdeki en yıpratıcı ve güçlü duygulardandır (Aune ve Comstock, 1991). Kıskançlık duygusu bireyde birden fazla olumsuz duygunun da hissedilmesine neden olabilmektedir. Kızgınlık, yetersizlik, utanç ve aşağılanma duyguları kıskançlıkla beraber hissedilen diğer duygulara eşlik edebilir. Kıskançlıkta bireyin yaşadığı kaybetme hissi, ileride yetersiz olma korkusu, çoğunlukla mutsuzluğa sebep olmaktadır. Mutsuzluğun sadece kayıp kabul edildiği ve umut etmenin kesin olarak bitirildiği zamanlarda kıskançlık duygusun yerini geçtiği görülmektedir. Utanç üçüncü bir kişinin, istenmeden de olsa sürece katılmasıyla birlikte zedelenen gizlilik sonucunda yaşanmaktadır. Romantik ilişkilere bakıldığında üstünde durulan çok fazla değişkenlerden bir diğeri de bireyin romantik ilişki içinde ki düşünce, davranış ve duygularına etki eden bağlanma stilleridir. Bağlanma zaman ve mekân boyunca bir kişiyi diğer kişiye bağlayan derin ve kalıcı bir duygusal bağ olarak tanımlanabilir (Ainsworth,1973, s. 5; Bowlby,1969). Son

zamanlarda bağlanma stilleri ilgi çeken bir konu haline gelmiştir (Sümer, 2017). Bağlanma stilleri konusunda birçok araştırma yapılmaktadır. Anne, baba ve çocuk arasındaki ilişkinin bireyin hayatı boyunca yaşadığı romantik ilişkilere etkide bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bağlanma stilleri partner seçimimizde ilişkilerimizin güçlü ve zayıf yönlerini anlamamıza yardımcı olabileceği görülmektedir (Collins ve Allard, 2001). Bağlanma, bir kişinin bebeklik dönemi ile başlayan ve yaşamının sonuna kadar kişiyle devam eden ilişki olarak tanımlanmaktadır. Bağlanma kavramı, bireyin yaşam boyu kurduğu tüm ikili ilişkilerini şekillendirmektedir. Bağlanma; anne, baba, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum gibi unsurlardan etkilenmekte ve bu unsurlar doğrultusunda biçimlenmektedir. Bağlanma stilleri ise bebeklik – çocukluk çağı, ergenlik çağı ve yetişkinlik çağı olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bunlar; bebeklik-çocukluk, ergenlik ve yetişkinliktir (Yedilioğlu, 2017). Bebeklik döneminde geliştirilen bağlanma stilleri ve yetişkinlik döneminde oluşan romantik ilişkilerdeki bağlanma arasında benzerlikler olabileceği araştırılmaktadır. Bağlanma stilleri romantik ilişkiler açısından araştırılarak romantik ilişkilerin birden çok özelliği söylenebilir.

1.1.Problem Durumu

Romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisi var mıdır?

1.1.1.Alt Problemler

Alt problemleri içeren sorular aşağıda sıralanmıştır.

1. Araştırmaya katılan yetişkinlerin romantik ilişki ve bağlanma stilleri düzeylerinin yaş değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
2. Araştırmaya katılan yetişkinlerin romantik ilişki romantik kıskançlık ve bağlanma stilleri düzeylerinin cinsiyet değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
3. Araştırmaya katılan yetişkinlerin romantik ilişkiler, romantik kıskançlık ve bağlanma stilleri düzeylerinin eğitim durumları açısından anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?

4. Araştırmaya katılan yetişkinlerin romantik ilişkiler, romantik kıskançlık ve bağlanma stilleri düzeylerinin medeni durumlar açısından anlamlı düzeyde farklılaşma var mıdır?
5. Romantik kıskançlık ve romantik ilişki arasında anlamlı düzeyde bir ilişki farklılaşma var mıdır?
6. Araştırmaya katılan yetişkinlerin bağlanma stilleri ile romantik ilişki düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
7. Romantik ilişki süresi ile romantik kıskançlık arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma var mıdır?
8. Romantik ilişki süresi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma var mıdır?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisinin incelenmesidir. Buna ek olarak söz konusu ilişkilerde erkek kadın farklılıklarını gösteren kuramsal yaklaşımları incelenerek, romantik ilişkilerin cinsiyetler arasında nasıl bir farklılık gösterdiği, ilişki süresinin ve türünün söz konusu ilişkileri nasıl etkilediği de ele alınmaktadır. Yapılan literatür taramasında romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisinin yapıldığı araştırmaların kısıtlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilerle literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Bu çalışmanın amacı romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisinin belirlenmesidir. Bunun yanı sıra söz konusu ilişkilerde kadın erkek farklılıklarına işaret eden kuramsal yaklaşımların ışığında, bu ilişkilerin cinsiyetler arasında nasıl bir farklılık gösterdiği, ilişki süresinin ve türünün söz konusu ilişkileri nasıl etkilediği de ele alınacaktır. Romantik ilişkilerde yaşanan sorunlar kişilerin hem ruh sağlığını etkilemekte hem de çevresindeki kişilere karşı davranışlarında değişime neden olarak diğer insanlarla ilişkilerini etkilemektedir. Bu nedenle romantik ilişkilerle ilgili çalışmalar yapılması, bu konuda sıkıntı yaşayan çiftlere ve bu alanda çalışan danışmanlara çift danışmanlığı alanında yol gösterici

olacaktır. Yapılan literatür taramasında romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisinin yapıldığı araştırmaların kısıtlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın sonucunun elde edilen verilerle literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

1.4.Sayıtlılar

Araştırmaya 18-65 yaş arasında bulunan minimum bir kez romantik ilişki yaşayan son ergenlik, ilk yetişkinlik, orta yetişkinlik ve son yetişkinlik döneminde olan bireylerin “Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve Romantik Kıskançlık Ölçeği”ni içten ve doğru cevapladıkları kabul edilmiştir.

1.5.Sınırlıklar

1. Araştırma evreni İstanbul İli Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan, romantik ilişkisi olan kişilerle sınırlıdır.
2. Araştırma Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE), Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ) ve Çok Boyutlu İlişki Ölçeği’nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Romantik İlişkiler: Sevgililer, nişanlılar ve evliler arasında kurulan bireyin kendi özgür isteğiyle seçtiği, aşk, tutku ve bağlanmayla betimlenen birlikteliktir (Sternberg, 1986).

Romantik Kıskançlık: Kişinin romantik ilişkide bulunduğu bireyle gerçek veya hayal edilen bir rakip arasında muhtemel ya da gerçek bir romantik ilişki sebebiyle algılanan, romantik ilişkinin durumuna, varlığına veya kişinin kendine duyduğu saygısına yönelik tehdit içeren duygu durumu, davranış ve düşüncelerin bütünüdür (White, 1981).

Bağlanma Stilleri: Bowlby bağlanmayı kişilerin kendileri için önemli olarak gördükleri bireylere karşı geliştirdikleri yoğun duygusal bağlar olarak açıklamıştır (Morsümbül, ok, 2011).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Romantik Kıskançlık

Romantik kıskançlık önem verilen romantik bir ilişkinin bozulmasına veya kaybedilmesine sebep olabilecek olası tehlikenin varlığının hissedilmesi sonucunda verilen bir tepkidir (Pines, 1998).

Romantik kıskançlık istenen ya da yaşanan romantik ilişkiyi başkasına kaptırma yaşantısından kaynaklanmaz, bu yüzden böyle bir durumun yaşanabilecek olması bile romantik kıskançlık durumu ortaya çıkar (Ben-Ze'ev, 2010).

Bireyin romantik ilişki yaşadığı kişi ile gerçek ya da olağan dışı bir rakip arasında olan veya olabilecek bir romantik ilişki nedeniyle algılanan, romantik ilişkiye ve bireyin benlik saygısına karşı tehdit ile ortaya çıkan davranış, düşünce ve duygular bütünü(White,1981) şeklinde tanımlanmaktadır.

Romantik kıskançlığı tetikleyen çeşitli unsurlar kişinin benlik algısı ve kimliği ile bağlantılıdır. Romantik kıskançlığın kökleri kişinin kendisini bağımsız, güçlü ve arzulanan sevgiden eksik kaldığı bebeklik, çocukluk ya da gençlik yıllarına dayanmaktadır (Blévis ve Heal, 2009).

Birey kıskançlık duygusunu yaşantıladığı durumlarda, kendisine ait olduğunu düşündüğü bir kişi ya da nesneyi başka bir kişinin sahip olacağı düşüncesine kapılmaktadır (Ben-Ze'ev, 2010). Bireyin kendisine rakip olarak gördüğü kişiyle kendisini karşılaştırma kaygısı olarak adlandırılan bu olguda; örneğin fiziksel görünümüne ve çekiciliğine önem veren kişiler, rakip olarak gördükleri kişilerin fiziksel görünümleri kendilerinden daha iyi olduğunda, kıskançlık durumunun çok daha yoğun olarak yaşandığı görülmüştür (Salovey ve Rodin, 1989). Romantik ilişki yaşanan partnerin arzuladığı şeylerle rakip olarak görülen kişinin özelliklerinin uygunluk gösterdiği durumlarda da ilişkiye karşı tehdit hissetme durumu artmıştır. Sonuç olarak ilişki yaşanan partnerin zeki ve uzun boylu insanlardan hoşlandığını biliyor ve rakip olarak görülen kişide zeki ve uzun boylu olduğunda kıskançlık duygusu çok daha yoğun hissedilecektir (Ben-Ze'ev, 2010).

Şiddetli bir şekilde romantik kıskançlığı yaşayan bireylerin çoğunlukla bağımlı, nevrotik, kaygılı, güvensiz, mutsuz, dış kontrol odaklı, yaşamdan hoşnutsuz oldukları ve yaşadıkları dünyaya karşı negatif hükümleri olma eğilimleri bulundukları söylenebilir (Biringle, Roach, Adler ve Evenbeck, 1979; Mathes, Phillips, Skowarn ve Dick, 1982; Mathes ve Severa, 1981).

Kıskançlığın, çeşitliliği ve yoğunluğu ile kişilere bir sürekliliği varmış hissi gelse ve bir hayal oluştursa da, tek bölünmez ve her zaman bir tutku olmadığı her biri sırasıyla gelen farklı kıskançlık biçimlerinden oluştuğu savunulmaktadır. Kıskançlık yaşantısında kıskançlığın merkezinde sevilen birey bulunmaktadır. Kıskançlık duygusuna eşlik eden ve katkıda bulunan öğeler içinde yer alan istekler, yargılamalar, davranış eğilimleri ve fantezilerin hepsi ilk önce aşık olunan kişiye yönlendirilir. Daha sonra gerçek ya da hayali rakibe de yönlendirilebilir. Kıskançlık ilişkinin bütünlüğüne yakın merkezinde yaşanır. Kıskanç kişi ve partnerinin romantik ilişkisini oluşturan kültürel ve sosyal gerçekler de toplumun gelenekleri ve varsayımların yapılandırılmasında önemli bir yere sahiptir (Mullen, 1990).

Kıskançlıkla mücadele eden bireyler hissettikleri duyguları kontrol altına almanın çok zor olduğunu düşünürler. Bireyler düşüncelerinin yönünü değiştirerek kıskançlıklarını tetikleyen duyguları kontrol altında tutabileceklerini de bilmelidirler (Pines,1998).

Kıskançlık yaşayan bireyin yaşadığı kültürün üyeleri, kişinin kıskanç davranışlarını geçerli sebep göstermedikçe kıskanç davranışlara tepki gösterebilmektedir. Buna ek olarak kişinin içinde bulunduğu kültür bireylere kıskançlık yaşadıklarında bu durumu göstermelerinin doğru olmadığını söyleyebilir, ama birey kıskançlığı içinde bulunduğu ilişkiye yönelik bir tehlike olarak algıladığında, kültür kişinin kıskançlık duygusunu engelleyemez (Pines, 2003). Kültür, ilişkisel özellikler ve kişilik ve gibi birden fazla etkenden kıskançlığın ifade edilişi ve yaşantısı etkilenmektedir (Alpay, 2009).

Literatür taraması yapıldığında bu tanımlamalara benzer olan birçok tanım yapıldığı görülmektedir. Yapılan bu tanımlarda ortaya çıkan gözlemde; kıskançlığın, yaşanan ilişkiye yönelik üçüncü bir kişinin ilişkiyi tehdit ettiğinin hissedilmesi, sade

bir duygu durumu değil, beraberinde birden fazla duyguyu içindebulunduran çok güçlü bir duygu olmasıdır (Çapkın, 2012).

2.1.1. Romantik Kıskançlık Kuramsal Bakış

Bu bölümde birden fazla farklı kurama ve her bir kuramın kıskançlığı tanım ve açıklama biçimleri verilmiştir.

2.1.2. Evrim Yaklaşımına Göre Kıskançlık

Darwin'in evrim yaklaşımına göre kıskançlığın çoğunlukla cinsiyet farklılıkları üzerinden açıklamaktadır. Darwin'e göre ilişkiyi korumak için hizmet eden temel içgüdüye kıskançlık denir. Kıskançlığın kökeninde evrimsel sebepler bulunmaktadır (Demirtaş, 2004).

Evrimsel kuramını benimseyen araştırmacılar aldatılma durumunda verilen tepkilerde kadın erkek farklılıkların çok belirgin olduğunu ileri sürmektedir. Kadınların duygusal olarak aldatılmaya erkeklerin ise cinsel olarak aldatılmaya verdikleri tepkilerinin daha yoğun olduğunu belirtmektedirler. Erkekler çoğunlukla bakım verdikleri çocuklarının biyolojik babası olup olmamak durumunda kuşku duymalarından kaynaklı bakıldığında, kadınlarda olmayan bir sorunla karşılaşmaktadırlar. Erkekler için cinsel ilişki yaşadıkları partnerleri için tek tercih edilen olmak çok önemli bir koşuldur. Cinsel noktada aldatılma durumuyla karşı karşıya kalan erkek partnerinin bir başkasından doğan çocuğuna babalık görevini yerine getirmek zorunda kalmakta ve belki de maddi manevi tüm kaynaklarını biyolojik olarak babası olmadığı çocuğa aktarmakla karşı karşıya gelmek zorunda kalmaktadır.

Kadınlar tarafından bakıldığında ise doğurganlık kadınlara özgü bir özellik olduğundan annelik durumuyla ilgili bir tehdit ile karşı karşıya kalmaları söz konusu değildir. Ancak kadın için duygusal açıdan aldatılma durumu içinde bulunduğu ilişkisini kaybetme tehdidi ile karşılaşmak anlamına geldiği için kadınları rahatsız eden asıl durum böyle bir olayla karşı karşıya gelme düşüncesinden dolayı kıskançlık yaşadıkları görülmektedir (Buunk, Angleitner, Oubaid ve Buss 1996). Widerman ve

Allgeier'e göre (1993) de kadınların ve erkeklerin yaşıttıkları bu iki farklı aldatılma olayına yükledikleri anlamların farklı olmasının sebebi olarak cinsiyet farklılıklarının köken olduğu ortaya çıkmaktadır.

Evrin kuramına göre çok eski bir kavram olan kıskançlık bireylerin hayata uyum göstermesine yardımcı olan bir duygudur (Buss, 2000). Diğer literatürlerden farklı olarak evrin kuramcıları kıskançlığı negatif bir duygu durum şeklinde ele almak yerine, kıskançlığın romantik ilişkilerde ki işlevselliğini ön plana almışlardır. Kıskançlık, türlerin kendi devamlılığını sağlama açısından işlevseldir. Kıskançlık anında bireyin yaşadığı duygular ve sergilediği davranışlar, partnerlerin ilişki içerisinde birlikteliklerini sürdürmelerini, üremelerini ve çocuklarını büyütürken genlerini kopyalamalarını sağlar (Demirtaş, 2008).

2.1.3. Psikodinamik Kuramda Kıskançlık

Freud'a göre kıskançlık duygusunu yaşamak evrenselidir. Kıskançlığın evrenin her yerinde olmasının sebebi insanın doğası kaynaklı değil, kıskançlığın kaçınılmaz olmasından dolayıdır. Kıskançlık, çocukluk çağında tüm bireylerin üzüntü veren bireyleri çok mutsuz eden deneyimlerinden kaynaklanmaktadır. Kıskançlık duygusu kaçınılmazdır. Yetişkinlikte bireyin yaşadığı kıskançlık da bu evrensel bebeklik ve çocukluk travmalarının yeniden yaşantılaşmasının bir sonucudur (Pines, 1998).

Freud kıskançlığı kişinin yaşadığı mutsuzluk gibi normal olan duygu durumlarından biri olarak tanımlar. Kıskançlığı hiç yaşamadığını iddia eden bireyler Freud'a göre yaşadıkları kıskançlığı şiddetle baskılayıp bilinç dışına itmiştir. Buna ek olarak yine Freud'a göre kıskançlık duygusu kişinin yaşadığı normal bir duygu niteliğinde olmakla birlikte tamamen mantık içerisinde, insanın bilinç düzeyinde olan gerçek olaylarla bağlantısı bulunmamaktadır. Normal kıskançlıkta da bilinçdışının en derinliklerinde gömülü bilinçdışı öğeler üzerinde etkisi bulunmaktadır. Psikodinamik kurama göre istekler, korkular, dürtüler ve travmatik hatıralar kıskançlığı harekete geçiren bilinçdışı güçlerdir (Pines, 1998).

Freud (1922) romantik kıskançlığın insan yaşamının ilk senelerinde anne için olan rekabete bağlı aşkla ilişkili olanodipal çatışmanın tekrarı olduğuna inanmaktadır (Deutsch, 2006). Odisus ve Elektra, Yunan mitolojisinin en trajik kahramanlarındandır. Odisuskral babasını öldürür ülkenin kralı olur ve annesiyle

evlenir. Elektrakral babasını çok sevmekte ve annesinin babasını aldattığı için babasının ölümüne neden olduğunu düşündüğü için annesinden nefret etmektedir. Babasının ölümünün intikamını isteyen Elektra erkek kardeşini annesini öldürmek için ikna eder. Freud'a göre evrende yaşayan her çocuk Odipus ve Elektra'nın duyduğu acının bir bölümünü yaşar. Erkek çocuk annesine kız çocuk ise babasına âşıktır. Ancak her iki çocuğun da rakibi vardır. Kız çocuklar annelerine yakınlık, erkek çocuklar da babalarıyla yakınlık kurarak bu durumun üstesinden gelmeye çalışırlar. Mutsuzluk, kaybın yarattığı acı ve üzüntü, çok istedikleri fakat elde edemeyecekleri şeyleri fark etmek, bu içinde bulundukları üçgende başarılı gördükleri rakibe karşı kaybettiklerinde hissettikleri düşmanlık, kız ve erkek çocukların zihinlerinde yer edinir. Çocuklar yetişkinlik dönemine geldiklerinde bu duruma benzer bir aşk üçgeni ile yeniden ortaya çıkar (Pines, 1998). Kıskançlık babaya duyulan şüphe ve rekabetten kaynaklanır. Sevginin kaybedilmesi ya da kayıp düşüncesi, sevilen insana ve rakibe karşı düşmanlık besleme duyguları ile bireyin benlik saygısını ciddi bir oranda azaltan narsistik bir darbe kıskançlığın merkezini oluşturmaktadır (Çapkın, 2012).

Psikodinamik kuramda, kıskançlığın kökenleri çocukluk deneyimlerinden kaynaklandığı görüşü ve sanrılı yaşana kıskançlığın altında bulunan bilinçdışı süreçleri fark etmeyi sağlama gibi katkıları olmuştur. Buna ek olarak Psikodinamik kurama yöneltilmiş ilk eleştiri, bütün kıskançlığın biraz da olsa sanrılı bir durum olduğu görüşündedir. Yapılan bir diğer eleştiri de psikodinamik kuramın şu an var olan ilişki dinamiklerine neredeyse hiç önem vermediği çoğunlukla erken çocukluk üzerinde durmasıdır (Demirtaş, 2004).

2.1.4. Kişilerarası İlişkiler Kuramında (Harry Stack Sullivan) Kıskançlık

Sullivan da yaşanan kıskançlığı Freud gibi paranoyayla ilişkisi olduğunu düşünmektedir. Sullivan için kıskançlık hoş olmayan bir duygudur. Kıskançlık yaşantılayan kişi kendine karşı yoğun yetersizlik ve acı duygusu hissetmektedir. Bu sebeple de yakın ilişkilerinin kendisinden çok daha iyi olduğunu düşündüğü bir rakip tarafından bitirileceğine inanmasıdır (Mathes, 1992).

Buna ek olarak Sullivan belli bir olgunluğa erişmiş bireylerle daha az olgunluğa sahip bireylerin kıskançlık düzeylerinin farklılığına inanmaktadır. Ona göre olgun bireyler daha az olgunluğa sahip bireylere göre daha farklı olarak kıskançlık seviyesi azdır. Birden çok çift ilişkisini aynı zamanda devam ettirmenin zor olduğunun farkında oldukları için, bu farkındalığın birden fazla ilişki yaşayan kişileri koruduğunu savunmaktadır (Mathes, 1992).

2.1.5. Sistemik Kuramda Kıskançlık

Kıskançlığa sistemik yaklaşım tarafından bakıldığında ise, sistemik kuramın savunucuları kıskançlık duygusunun işlevselliğinden söz etmektedirler. Evli partnerlerden birinde yaşanan kıskançlık, ilişkideki problemin çiftin yaşadığı ilişkinin bir parçası olduğunu göstermektedir. Çiftlerin ilişki kalıpları sistematik yaklaşıma göre kişinin davranışlarına göre daha önemlidir. Merkeze alınması gereken nokta da bu ilişkidir. Kıskançlığın ilişki yaşayan çift için önemli olan neye hizmet ettiğini bulmaktır. İlişki içinde olan partnerlerin ilişkide yaşanan duyguları ve kıskançlığı iletişim aracı olarak görülebilmektedir. (Dokur ve Profeta, 2006).

Sistemik kurama göre ailenin ilişki dinamiklerinin bir sonucu kıskançlıktır. Sistemi organize eden ve birbirini etkileyen parçalar ilişkilerden meydana gelir. Önemli olan kişinin içerisinde olduğu sistemler bütünüdür. Sistemin içinde öncelikli olarak ilişki yaşayan çift bulunur. Buna ek olarak çiftin soy ağaçları içinde hayatını sürdürdüğü toplumun kültürü oldukça etkilidir. Örnek olarak üst sistem içinde bulunan çift, kıskanç bireyin davranış, düşünce ve duygularının bulunduğu alt sistemlerle sürekli etkileşim halindedir. Kendisini güçlendiren ve yıkıcı olan kıskançlık, bir ilişkinin kalıbında doğmakta ve kişinin geçmişi buna neden olmamaktadır. Sistemik yönelimli olan terapistler kıskançlığın ilişki yaşayan çiftin sisteminin içinde bir işlevi olduğuna inanmaktadırlar. Kıskançlık çiftlerden biri tarafından sözel olarak söylenmesine rağmen çiftin yaşadığı ilişkinin bir parçasıdır ve aile içerisinde ortaya çıkan bir olumsuzluğun göstergesidir (Pines, 1998).

Sistemik kuramın yaptığı en büyük katkı, merkeze aldığı nokta ilişkili olmasıyla birlikte çiftin yaşadığı ilişkiyi iyileştirmenin kişisel değişimi de beraberinde getirdiğini anlamayı sağlamasıdır. Sistemik terapi ile partnerler eşlerini ve yaşadıkları ilişkilerini daha gerçekçi bir doğrultuda görmeye başladıklarında çiftler

kendilerini duygu, davranış ve düşünce olarak çok daha iyi hissetmeye başlamaktadırlar. Partnerler arasında olumlu bir etkileşim oluşmasını sağlayan etken birbirlerine karşı yıkıcı ve kötü kalıplardan uzaklaşmalarıdır. Kıskançlığın erken çocukluk ve bilinçdışı kökenlerini önemsememesi sistemik kurama yapılmış çok önemli eleştiridir (Pines, 1998).

2.1.6. Yatırım Yaklaşımına Göre Kıskançlık

Rusbult'un (1983) önerdiği Yatırım Kuramına göre ilişkiye bağlanım seviyesi kişilerin romantik ilişkilerin de öne çıkan özelliklerindendir. Romantik ilişkilerde bağlanım; kişisel ve kişilerarası ihtiyaçların karşılanması amacıyla ilişkiye dayanmadır (Rusbult, Matz ve Agnev, 1998). İlişkinin etkileşimi, ilerlemesi ve ne zaman biteceğinin saptanmasında, ilişkiye bağlanım düzeyi önemli bir yer tutmaktadır (Rusbult, 1983). Bunun yanında bağlanım; romantik ilişkilerinin işlevi, bireylerin partnerlerinin verdikleri tepkilerini ne şekilde değerlendirdikleri ve ilişkide yaşanan kıskançlık gibi problemlerle nasıl baş edilebileceğini anlamakta çok önemli bir etkidir (Çimen, 2007).

Sharpsteen'e (1995) görüşlerine göre, ilişkiye bağlılık seviyesinin yanında, kişinin ilişkiye dair algıladığı tehdit de kıskançlığın belirlenmesinde önemlidir. Romantik ilişki tehlike içindeyse romantik ilişkiye yönelik yapılan yatırımlara karşı da bir tehdit durumu görülebilmektedir (Rusbult, Morrow ve Johnson, 1987). Yapılan literatür taramasında da ilişkiye bağlanım düzeyi çok yüksek olan kişileri çok daha yoğun kıskançlık yaşadıklarını desteklemektedir (Rydell, McConnell ve Bringle, 2004).

Kişiler potansiyel olarak ilişki yaşama alternatiflerindeki kazançlarının mevcut durumda ki ilişkilerine göre daha fazla olduğu yönünde bir değerlendirmeyi kararlaştırırlarsa ilişkilerini sonlandırma ve diğer kişiye yönelmeyi seçeceklerdir. Ancak olumsuzluk çıkması durumunda sahip oldukları ilişkilerinde kalmayı seçebilirler (Houser, 2009).

2.1.7. Romantik Kıskançlık Tetikleyici Durumlar

Kıskançlık tetikleyicisi, kişinin kıskançlık yaşamasına neden olan herhangi bir durum ya da olay şeklinde tanımlanabilmektedir. Romantik kıskançlık, kişinin içinde yaşadığı toplumdan, kültürden, bireyin geçmişinde ki ilişki tecrübelerinden ve aile yapısından dolayı bireyin kişisel yatkınlık ile kıskançlığı tetikleyici olay arasındaki etkileşim sonucu meydana gelmektedir. Fakat bireyin kıskançlığa yatkın olması, kıskançlığın kesinlikle ortaya çıkacağı anlamına gelmez, tetikleyici bir durum yaşanmadığı sürece kıskançlık görülme oranı oldukça düşüktür (Pines,1992).

Romantik kıskançlığın yoğun olduğu durumlar her bireyde farklı bir şekilde kendisini gösterirken romantik kıskançlığı başlatan olayın düzeyi de herkes bir birey için değişkenlik göstermektedir. Kıskançlık duygusunu daha yoğun yaşayan kişiler için herhangi bir yerde yanından geçen bir yabancı kişiye yönelik kişinin ilişki yaşadığı partnerinin attığı bakış kıskançlığı başlatırken, çoğu insanda kıskançlığı başlatan sebep olarak partnerin gizli bir romantik veya cinsel ilişkisinin mevcut olduğunu öğrenmek olabilmektedir. Bununla birlikte kıskançlığı düşük düzeyde olan bireyler için genel olarak yaşadıkları olaylar kıskançlık tepkilerini harekete geçirmemektedir. (Pines, 1992). Romantik kıskançlık tetikleyiciler dört kategoriye ayrılmıştır. Kişilerin, partnerleri bir başka kişiye ilgisini gösterdiğinde, bir başkası partnerlerine ilgi gösterdiğinde, partnerleri geçmiş dönemde ilişki yaşadığı bir kişiyle tekrar iletişim kurduğunda ve partnerin belirsiz davranış gösterdiği durumlar karşısında kıskançlık yaşamaktadırlar. Romantik kıskançlığın tetikleyicileri ilişki içerisinde olunan partnerin kaybedilmesine yönelik yoğun korku ve endişe duyguları meydana gelmektedir (Tortamış, 2014).

Kıskançlığın meydana gelmesine neden olan çok sayıda kıskançlık tetikleyicisi bulunmaktadır. Bu araştırmada kıskançlık tetikleyicileri, Pines ve Aronson'un geliştirdiği Romantik Kıskançlık Ölçeğinin içerisinde bulunan üç kategori kullanılarak ele alınmıştır. Kişinin partneriyle beraber katıldığı bir partide veya başka bir ortamda karşı cinsten bir kişiye ilgili davranması birinci tür tetikleyiciler, partnerin başka biriyle cinsel ilişki yaşaması durumunun olması ikinci tür

tetikleyiciler, kişinin çift ilişkisi olan partneri karşı cinsten bir kişiyle flört etmesi durumu üçüncü tür tetikleyiciler şeklinde adlandırılmaktadır (Demirtaş, 2004).

2.1.8. Romantik Kıskançlıkla Başa Çıkma Yolları

Bir romantik ilişkide yaşanan kıskançlığın romantik ilişkiyi hangi seviyede, ne şekilde etkilediği, bireyin romantik kıskançlıkla başa çıkmada hangi yöntemi seçtiğine bağlıdır. Bireyin romantik kıskançlık yaşadığı durumlarda yapıcı yöntemler kullanması romantik kıskançlığın çift ilişkisine büyük oranda zarar vermesini engellemektedir; fakat yıkıcı yöntemler seçmesi durumunda romantik ilişkide ciddi zararlar ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Gunn, Rusbult, Zembrodt ve (1982) ile Zembrodt ve Rusbult (1983) yaptıkları araştırmalarında romantik ilişkide problem yaşanması durumunda çıkış, konuşma, bağlılık, umursamama olmak üzere dört davranışın meydana geldiğini belirtmişlerdir. Bu araştırmacılar romantik ilişkideki sorunlu durumlarda kullanılan dört yöntemden söz ederek bu dört tepkiden oluşturulan tepki tipolojisi önerisinde bulunmuşlardır. Bu araştırmalar (Rusbult ve Zembrodt, 1983) romantik ilişkilerle ilgili yapılan diğer literatürlere yol gösterici olmuştur. Romantik kıskançlık konusunda yapılan literatür araştırmasında romantik ilişkide problem çıkması durumunda meydana gelen bu dört tepkiyi romantik kıskançlıkla başa çıkma yöntemleri olarak ele almışlardır (Demirtaş, 2004; Demirtaş ve Dönmez, 2006). Bu araştırmada kıskançlıkla başa çıkma yöntemleri olarak Pines ve Aronson'un (1983) geliştirdiği ve Demirtaş (2004) tarafından Türkçe uyarlaması yapılmış Romantik Kıskançlık Ölçeği'nde bulunan bu dört tepki (çıkış, umursamama, bağlılık, konuşma) ele alınmıştır. Bu dört tepkiyi şöyle açıklamak mümkündür;

a. Çıkış: Çiftin yaşadığı romantik ilişkiyi bitirme veya bitirmesiyle birlikte tehdit etmeye benzer bireyin kendisine gösterdiği saygıyı romantik ilişkisinden daha önde tutmaya yönelik verilen tepkileridir. Bu yöntem yıkıcı başa çıkma yöntemlerindendir.

b. Umursamama: Bireyin romantik ilişkisinin çok kötüye gittiğini bilmesine rağmen problemleri ciddiye almaması ve bu problemleri duruma izin vermesidir. Bu yöntemde bireyin ne romantik ilişkiyi kurtarma ne de kendine duyduğu saygının bir amacı vardır. Yıkıcı başa çıkma yöntemlerindendir.

c. Bağlılık: Kişinin romantik ilişkideki negatif şartların düzelmesini beklemektir. Bu yöntemde romantik ilişkiyi kurtarmak, bireyin kendisine duyduğu saygısından daha ön plandadır. Yapıcı başa çıkma yöntemlerindendir.

d. Konuşma: ilişkide bir problem yaşandığında konuşmayı tercih ederek ilişkideki sorunları çözmeyi ve ilişkinin devam etmesini sağlamayı istemektir. Bu yöntem hem bireyin romantik ilişkisini hem de kendisine olan saygısını korumayı sağlamaktadır. Yapıcı baş etme yöntemlerindendir (Rusbult ve Zembrodt, 1983).

2.1.9. Romantik Kıskançlığın Etkileri

Bireyin kıskançlığını kontrol etmesinin, hangi seviyede yaşandığı, ne şekilde kıskançlığını ifade ettiği herkeste farklı biçimde görülmektedir. Kişilik yapısı, bireyin yaşadığı kültürün değer yargıları, bireyin yaşadığı romantik ilişki ile ilgili birçok özellik kıskançlığın yaşanılması ve bu durumu ifade etme biçimini etkilemektedir (Pines, 1998). Romantik kıskançlık etkileri de kıskançlığın ne seviyede yaşandığı, ne şekilde kıskançlığın ifade edildiği, hangi şekilde ortaya çıktığı, kıskançlık meydana geldikten sonra kişi bu durumla baş etmek için hangi yöntemi kullandığına göre olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Bazı durumlarda romantik kıskançlık, bireyin romantik ilişkisine yönelik gördüğü tehlikelere karşı romantik ilişkisine sahip çıkmasını, ilişkisi için çok daha fazla emek göstermesini sağlamaktadır (Harris ve Darby, 2010). Ancak romantik kıskançlık her zaman romantik ilişkiye olumlu etkiler sağlamamaktadır. Kıskançlığın yaşanan romantik ilişki de olumsuz etkiler bıraktığı, ilişkide problemler yaşanmasına ve evlilikte boşanmaya sebep olduğu bilinmektedir (Amato ve Rogers, 1997).

Algılarımız; hedeflerimiz, inançlarımız, beklentilerimiz, değer ve duygularımız etkilendiği için bireye özgüdür. Yaşadığımız romantik kıskançlık da algılarımızla ilgili olduğu için bireysel farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklara bakıldığında bazı insanlarda kıskançlık ilişkide oldukça olumlu etkilere neden olurken, bazı kişilerde de ise ilişkide olumsuz bir etki göstermesine yol açabilmektedir. Kişinin kıskançlık algısıyla beraber getirdiği riskler doğru orantılı olması romantik kıskançlığın sağlıklı bir duygu olduğunu göstermektedir. Ancak romantik kıskançlığın riskle arasında orantı olmaması oldukça elverişsiz bir tepki olduğunu

göstermektedir. Bu ters orantılı romantik kıskançlıkta şüpheler asılsızdır ve şüphe edile şeyleri destekleyen hiçbir bulgu bulunmamaktadır. Bu tür romantik kıskançlık, romantik kıskançlık yaşayan kişi haricinde romantik ilişki yaşanan partnere de büyük oranda zarar ve acı vermesinden dolayı patolojik bir durum haline gelerek romantik ilişkide negatif sonuçlara yol açmaktadır (De Almeida ve Schlösser, 2014). Genel olarak bakıldığında romantik kıskançlık gerçek bir olay veya olası bir tehdit durumu olarak yaşansa da meydana geldikten sonra bilişsel olarak romantik ilişkide yoğun bir hasara yol açmakta ve kişinin özgüvene büyük oranda zarar vermektedir (Mathes, Adams ve Davies, 1985). Özellikle de romantik kıskançlığın sanrısız seviyede yaşandığı durumlar romantik ilişkide doyumsuzluğa yol açmaktadır (Barelds ve Barelds-Dijkstra, 2007).

Kıskançlık algımız gibi kıskançlığa verilen anlam da kişisel farklılık göstermektedir. Kıskançlık, romantik ilişki yaşayan bazı kişiler için terk edilme korkusunun, bazı çiftler için birbirlerine karşı hissettikleri yoğun aşkın göstergesi olabiliyorken, bazı kişiler için de bu durum güvensizliğin açıkça göstergesi olabilmektedir. Romantik kıskançlığa verilen bu birden farklı anlamlara bakıldığında bunlara bağlı olarak da romantik kıskançlık, çiftin ilişkisi üzerinde olumlu veya olumsuz etkilere neden olabilmektedir (Demirtaş, 2004).

2.2. Bağlanma

Bağlanma kavramı, ilk olarak bebek ile annesi veya bebeğe bakım veren birey arasında oluşan, bebeğin duygusal olarak yanında olduğunda kendisini emniyette hissetmesini sağlayan çok güçlü duygusal bağ olarak kavramsallaştırılmaktadır (Bowlby, 1969). Bağlanma kuramına göre kişiler, değer verdiği insanlarla oldukça kuvvetli duygusal bağlar geliştirirler (Bowlby, 1973). Bowlby (1973) bebeklerle anneleri arasındaki bu yoğun bağların ne şekilde oluştuğunu ve hangi şekilde geliştiğini, bebeklerin annelerinden ayrı kaldıkları süre boyunca yaşadıkları stresin kaynağını ve gösterdikleri yoğun duygusal tepkilerini araştırmıştır. Böyle bakıldığında bağlanma kuramı da bebekler annelerinden uzak oldukları zamanda beslenme ile sağlık gibi en temel ihtiyaçlarının giderildiği sırada ortaya çıkan duygusal tepkilerin izlenmesi sonucunda meydana gelmiştir (Alpay, 2009).

Bağlanma, kişinin tüm yaşamı boyunca devam etmektedir. Bağlanma, bebeklerde, çocuklarda ve yetişkin bireylerde aynı şekilde görülmektedir. Bireyin tecrübe ettiği olaylarla ve elde edilen bilgiyle bağlantılı olarak bağlanmanın yön değiştirebildiği araştırmalarda ifade edilmektedir. Bebeklik döneminde bağlanma, bakım veren kişiyle bebek arasında oluşurken, bu bağlanmanın durumu; ilerleyen dönemlerinde yaşamın bağlanma içeriğini belirleyebilmektedir (Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011).

Bağlanma figürlerinin bilişsel işleyiş modeliyle ve zihinsel temsillerle içselleştirildiği ifade edilmektedir. Bu modellerin sonucuna bakıldığında, bireylerin bağlanma eğilimlerini geliştirdiği ve romantik ilişkilerinde beklenti oluşturdıkları savunulmaktadır. Romantik ilişkilerde beklentiler oluştuğunda, güven temel alındığında, bağlılık ve terk edilme korkusu konularını kapsamaktadır (Gonzaga et al. 2001).

Bowlby, çocukların ihtiyaçlarının karşılanması durumunda kaygı yaşadıkları fark edip, konu ile ilgili literatür taraması yapmaya başlamıştır. Araştırmalar sonucuna bakıldığında ise çocukların açlıklarının giderildiğidurumlarda sevgiden daha farklı bir durumun meydana geldiği fark edilmiş, bu konu ile ilgili ayrıntılı araştırmalar yapılmak istenmiştir (Hazan andShaver, 1994).

Psikanalitik kuramın, bağlanma yaklaşımının temellerini oluşturduğu ifade edilmektedir. Bebeklik döneminde yaşanan olayların, yetişkinlik dönemini etkileyebileceği düşünülmüştür. Bağlanma kuramına yönelik psikanalitik yaklaşımın açıklamaları yerinde bulunmamıştır. Bunun üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. İnsanları ve hayvanların ilişkilerini konu alan bu araştırmalarda ilişkilerin gelişim süreci incelenmiş ve ilişkiler engellendiğin de meydana gelen tepkiler incelenmiştir (Bowlby, 1973).

Psikanalitik kuramın bağlanmayı incelerken, içsel süreçleri dikkate aldığını bildirirken; bağlanma kuramı ise bağlanmanın, bilişsel süreçlerin patolojik sürece göre çok daha önemli olduğunu olduğunu göstermektedir (Güngör, 2000).

Bretherton, Bowlby'in bağlanma kuramının temelini oluşturduğunu, Ainsworth'unda kurama değişik katkılarda bulunduğunu ifade etmiştir(Bretherton, 1992). Hırsızlık yapan çocuklar incelendiğinde annelerinden uzun süreli olarak ayrı kaldıkları belirlenmiştir. Bu sebeple çocukların annelerinden ayrılmasıyla verdikleri tepkilerin araştırılması sonucu olarak bağlanma kuramının ortaya çıktığı söylenmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalarda çocukların yaşadıkları bu ayrılık tepkisinin, çok önemli sonuçları ortaya çıkardığı belirtilmektedir. İlk olarak, bakım verenin sevgiden mahrum bıraktığı çocukların, aynı zamanda bakım veren kişiyle arasında kalıcı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır. İkinci olarak ise anksiyete bozukluğu yaşayan çocukların, Bowlby'nin araştırması sırasında hiçbir yere ayrılmadıkları belirlenmiştir (Yavuz,2018).

Bağlanma kuramına göre bebeklerin üç yaşlarına kadar olan döneminin, oldukça önemli olduğu söylenmektedir. Bu dönemlerde oluşan bağlanma stilleri, bebeklerin gelecekteki yaşantılarını doğrudan etkileme faktörüne sahiptir. Bağlanma, temel bir ihtiyaçtır ve bu ihtiyaç tüm ilişkilerin ana temelini oluşturmaktadır (Bowlby, 2012).

Bebeklik döneminde kurulan ilişki, temel bakım ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik kurulmaktadır. Bebeklik döneminde ilişki kurulurken, en önemli unsur birinci olarak bebeklerin temel ihtiyaçlarının giderilmiş olmasıdır. Daha sonra bebeklerle bakım veren arasında ilişki kurulur. 0-2 yaş dönemini kapsayan bebeklerin, annelerinin sesine çok yoğun olarak ihtiyaç duyduğu, annelerinin sesini temel güven duygusunun kazanılmasında çok etkili olduğu belirtilmiştir. Bebek ile anne ayrı kaldığı süre boyunca bebeklerin, içlerine kapanık olduğu, yeme problemlerinin meydana geldiği ayrıca bu bebeklerin gelişimlerinde gerilik yaşayabildiği ifade edilmiştir (Bildik ve Özbaran, 2006).

Çocukluk döneminde, çocuğa bakım veren bireyin çok uzun bir süre boyunca çocuktan ayrı kalması, çocukta geri çekilme ve sosyal çevreden kopma davranışlarına yol açabilmektedir. Bu durum, bağlanmanın çözülmesi kavramı kullanılmaktadır. Bağlanma sistemi, çocuklara bakım veren bireyle arasında dört davranış sistemiyle oluşan bağlar açıklanmıştır. Bu davranış sistemleri şu şekilde açıklanmıştır:

- Yakınlık arama ve sürdürme davranışı,

- Ayrılıklara tepki verme,
- Bakım verenini güvenli yer olarak görme,
- Bakım veren kişiyi kendisine en büyük destekçi olarak görme (RothbardandShaver, 1994).

Bebeklik döneminde bebeklerinde bağlanma figürü olarak gördükleri kişiyle arasında güvenli bağ oluştuğunda, olası bir ayrılık durumunda protesto, üzüntü ve umutsuzlukla kopma evresinin oluştuğundan söz edilmektedir. Evreler, şu şekilde açıklanmaktadır:

- **Protesto Evresi:** Bebek bu evrede ise bir haftadan uzun süre boyunca ağlama davranışı ve kaygı görülebilmektedir.

- **Umutsuzluk ve Üzüntü Evresi:** Bebeklerde ilk evrenin sonucunda meydana gelen üzüntü ve umutsuzluk evresinde çaresizlik durumu, ağlama davranışından daha yoğun olarak görülmektedir.

- **Kopma Evresi:** Üzüntü ve umutsuzluğun ortadan kalkmasıyla birlikte, bebekler sosyalleşmeye ve çevrelerine ilgi göstermeye başlamaktadır (Bowlby, 1969).

Davidovitz ve arkadaşlarına (2007) göre bağlanma kuramında üç temel faktörü bulunmaktadır. Bu faktörler aşağıda ifade edilmektedir:

- Canlıların çeşitli eksiklikleri ve zayıflıkları vardır. Olan bu olumsuzluklara rağmen, yaşamın sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için davranış sistemi geliştirilir.
- Geliştirilen tüm bağlanma stilleri, yaşamın ilerleyen dönemlerinde de yoğun olarak etkisini göstermektedir.
- İlişkilerin ana temelini oluşturan bağlanma stilleri, bebeklik döneminde ilk kez kurulan ilişkilerden etkilenmektedir ve bu ilişkiler hem ergenlik döneminde kurulan hem de yetişkinlik döneminde kurulan ilişkileri çok etkilemektedir.

2.2.1. Bağlanma Stilleri

Güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınmacı olmak üzere üç çeşit bağlanma stili bulunmaktadır (Hazan andShaver, 1987).

Yetişkinlerde olan bağlanma stilleri güvenli, kayıtsız, saplantılı ve korkulu olmak üzere dört farklı kategoriye ayrılmaktadır (BartholomewandHorowitz, 1991).

2.2.1.1. Güvenli Bağlanma Stili

Güvenli bağlanma durumunu gerçekleştiren bireyler, kendilerini çok değerli hisseder ve içinde bulundukları ilişkilerde oldukça rahattırlar (BartholomewandShaver, 1998).

Güvenli bağlanan insanlar içinde yaşadıkları toplumla uyum içerisinde hareket eder ve diğer insanlar tarafından onaylanmaktadır. Birey kendisinin sevmeye ve değer görmeye layık olduğunu düşünmektedir (BartholomewandHorowitz, 1991).Bebeklik döneminde bakım veren bireye yönelik güven duyulmasını kapsamaktadır. Güvenli bağlanmada, bebekler sadece anne ya da bakımını üstlenen kişiye güvenmeyip, çevrelerinde bulunan insanlara da güvenmektedirler. Güvenli bağlanma gerçekleştiğinde bağlanan kişi kendisini ve içinde bulunduğu çevresini tanımaya çalışır, bağlanma figürü olarak gördüğü kişinin yakınında olduğu süre boyunca var olan stres seviyesi de düşmüş olur. Anne ya da bakım vereni uzaklaşan bebekler ağlama davranışı göstermeyip, çevresinde olan şeyleri keşfetmeye devam etmektedir (Ainsworth, et al., 1978).

2.2.1.2. Korkulu Bağlanma Stili

Korkulu bağlanma stiline sahip bireyler, başka kişilerin onayına ve kabulüne yoğun olarak ihtiyaç duydukları için, saplantılı kişilik özelliğine olan benzerliği dile getirilmektedir. Korkulu bağlanan kişiler diğer insanları güvenilmez ve reddeden insanlar olarak görmektedirler, bu durumun sonucunda da bu insanlar diğer kişiler tarafından sevilmeceklerine yönelik bir duygu içine girerler ve kendilerini çok değersiz hissederler. Yakın ilişkilerinde kaybetme ve reddedilme korkusu yaşamaları sebebiyle ise yakın ilişki kurmaktan uzak durmaya çalışmaktadırlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Yoğun olumsuz duyguları fazla olduğu için korkulu bağlanan kişilerin, bebeklik dönemlerinde bakım verenlerinin aşırı reddedici olduğu özellikle

belirtilmektedir (Soygüt, 2004). Güvenli bağlanmanın, tam tersi olan korkulu bağlanmada, bireyler kendilerinin çok değersiz olduklarını düşünür ve çevrelerine güvenmezler (Sümer ve Güngör, 1999).

2.2.1.3. Saplantılı Bağlanma Stili

Saplantılı bağlanan bireyler, sosyal çevreleri tarafından kabul görmediklerini ve kendilerine güven duyulmadığına yönelik yoğun kaygıları vardır (Bartholomew and Shaver, 1998). Saplantılı bağlanan kişilerde, özgüven eksikliği güvenli bağlanan bireylere oranla çok daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum saplantılı bağlanan bireylerin içinde bulundukları yakın ilişkilerinde sürekli olarak terk edilme ve reddedilme korkusunu yoğun olarak yaşamalarına neden olmaktadır (Turanlı, 2010). Saplantılı bağlanmaya sahip insanlar başkalarının olumlu değerlendirmesine karşın kendilerine yönelik olumsuz değerlendirmeye sahiptirler ve kendisini değersiz olarak görmektedir. Saplantılı bağlanan kişiler, değerli ve yeterli olduklarını hissedebilmek için yakın ilişkilerini kendileri oluşturma çabası içerisine girmektedirler (Bartholomew and Horowitz, 1991). Saplantılı bağlanma gerçekleştiren insanlar, kendilerini çok değersiz görür ve sıklıkla kaçınma davranışına girmektedir. Bu bireyler yakın ilişki içinde bulundukları insanları mutlu etmek için gereğinden çok daha yoğun çaba gösterirler, diğer insanlara çok yakın olma istekleri, insanların onlardan uzaklaştırmalarına neden olmaktadır (Soygüt, 2004).

2.2.1.4. Kayıtsız Bağlanma

Kayıtsız bağlanan insanlar, olumsuz beklentileri nedeniyle ilişki yaşadıkları kişilerden yakınlık kurmaktan kaçındıkları bilinmektedir. Yakın ilişkilerin kendileri ve diğer insanlar için çok da önemli olmadığını savunurlar. Ayrıca bu bireyler benlik değerlerini sürekli korumaya çalışırlar. Başkalarına yönelik olumsuz tutumları olan bu insanlar, yakın ilişkinin başlamasını engelleyerek kendi benliklerini koruma altına alma çabaları bu kişilerde yoğun olarak görülmektedir. Yakın ilişkilerden uzak kalmaları sayesinde hayal kırıklığına uğramaktan, incinmekten ve bağımsızlıklarını kaybetmeden kendilerini korudukları düşüncesine sahip olmaktadır (Bartholomew and Horowitz, 1991).

Kayıtsız bağlanan bireyler kendilerine yönelik olumlu benlik algısına sahiptiler. Ancak çevrelerini olumsuz olarak algılamaktadırlar. Bu durumda kayıtsız bağlanan bireylerin diğer insanlar tarafından reddedilmelerini kolaylaştırmaktadır (Surcinelli et al. 2010). Güvenli ve kayıtsız bağlanma, benlik algısıyla her zaman pozitif yönlü ilişki içerisindedir. Korkulu ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireyler ise benlik algısıyla tamamen negatif yönlü bir ilişki içerisindedir. Kayıtsız bağlanma ve korkulu bağlanma stilleri, sosyallik ile negatif yönde korelasyon içerisindedir (Bartholomew and Horowitz, 1991). Kayıtsız bağlanmaya sahip kişiler, içerisinde bulundukları yakın ilişkilerde bunalıcı ve sıkıcı davranışlara çok sık başvurdukları bilinmektedir. Bu bireylerin benlik saygıları çok yüksek olmasına karşın, yakın ilişkilerinde partlerine çok yakın olmak istememektedirler. Kayıtsız bağlananlar, mükemmeliyetçi, inkâr, öfke ve narsizm davranış bozukluklarına yakın biçimde davranış göstermeleri bilinmektedir (Bartholomew, 1990).

2.2.1.5. Kaçınan Bağlanma Stili

Yakın ilişkide olmak istemeyen kaçınan bağlanan bireyler, yaşadıkları çevrede bulunan kişilere karşı oldukça soğuk davranır ve çevrelerinde ki kişilerden uzak durmaktadırlar. İnsanları güvenilmez olarak görüp öyle nitelendirmektedirler, bunun nedeni insanların kendilerine soğuk davrandığını düşünmektedirler. Bu bireyler kendilerine yönelik oldukça olumlu incelemeler geliştirebilirler (Erişti, 2010).Kaçınan bağlanmaya sahip bireyler, sürekli olarak kaçınmacı bir tutum içerisindedir. Kaçınan kişiler duygu noktasında zayıflardır. Yardıma ihtiyaç duydukları noktada başka insanlardan destek isteme durumunda arka planda kalırlar. Bu kişiler tamamen kendi bireysel yaşamlarına odaklanmaktadır (Hazan and Shaver, 1987).

2.2.1.6. Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili

Bu kişilerde sürekli olarak anksiyete görülmektedir. Kaygılı-kararsız bağlanmaya sahip bireyler sevmeye layık olmadıklarını düşünmektedirler. Bu kişilerin desteğe daha fazla ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Buna ek olarak bağımlı kişilik özelliği geliştirmelerine neden olmaktadır. Kaygılı-kararsız bağlanan

bireylerin kendilerine ve ilişkilerine yönelik ciddi problemleri vardır (Hazan and Shaver, 1987).

Son zamanlarda yapılan çalışmalara bakıldığında yönlendirilmemiş bağlanma adı altında yeni bir bağlanma stilinden bahsedilmektedir. Bu bağlanma stilinde kaygılı ve kaçınan davranışlar görülmekte olup, kaygıyla mücadele edebilmek için hiçbir stratejileri bulunmamaktadır. Yönlendirilmemiş bağlanma gerçekleştiren bireylerin, bakım verenleri depresif ve psikopatolojik belirtiler gösterdiği ya da zarar verici eğilimlerinin fazla bulunduğu ifade edilmektedir (Açık, 2008).

Bu kişilerin, diğer insanlar tarafından anlaşılmadığını düşünebildiği ve güvenilmez olarak kendilik algıları olduğu belirtilmektedir (Erişti, 2010).

2.2.1.7. Yetişkinlikte Bağlanma

Bowlby'e (1969) göre bireyin yaşamının ilk dönemlerindeki birincil bakım verenleriyle olan yaşantılarının sosyal ilişkilerindeki davranışları ve kişiliği üzerinde yaşam boyu süren güçlü bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Bu düşünceden yola çıkan araştırmacılar, Ainsworth ve arkadaşlarının (1978) öne sürdükleri üç bağlanma stilini yetişkin bağlanma stilleri olarak kavramsallaştırmışlardır.

Bu çalışmacılardan Kaplan, Main ve Cassidy (1985) bebeklik dönemindeki oluşan bağlanmada olduğu üzere yetişkinlerde de bağlanmanın güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan olmak üzere üç kategoride ele alınabileceğini söylemişlerdir.

Hazan ve Shaver de (1987) aynı şekilde romantik ilişkilerde de bir bağlanma süreci olduğunu, bebeklik döneminde başlayıp çocukluk döneminde geliştirilen bağlanma stilleriyle yetişkinlik döneminde bireylerin yaşantıladıkları romantik ilişkilerdeki bağlanma davranışı arasında çok benzerlik olduğunu söylemişlerdir. Bağlanma davranışını romantik ilişkiler yönünden özellikle inceleyip bağlanma ile romantik ilişkilerin birçok yönden açıklanabileceğini belirtmişlerdir. Bu bağlanma stillerinin çiftlerin ikili ilişkilerindeki özelliklerine bakıldığında güvenli bağlanan bireylerin ikili ilişki başlatma konusunda neredeyse hiç zorlanmadıklarını, diğer bireyleri ise güvenilir olarak gördüklerini, terk edilme noktasında korkuları

olmadıklarını ifade etmişlerdir. Kaygılı-kararsız bağlanmaya sahip bireylerin içinde oldukları romantik ilişkide partnerleri ile yakın ilişki kurmaktan oldukça rahatsız olduklarını ve birlikte oldukları insanlarla ikili ilişkilerini devam ettirmek istemedikleri buna ek olarak ilişki yaşadıkları partnerlerinin onları sevmediği gibi düşüncelere sahip olduklarını, duygusal iniş ve çıkışlarının olduğunu ve romantik ilişkilerinde ve ikili ilişkilerinde çok kıskanç olduklarını ifade etmişlerdir. Kaçınan bağlanma tarzına sahip olan bireylerin ise birliktelik içinde oldukları kişilerin kendilerine istediklerinden daha fazla yakın olmaya çalıştıkları düşüncesine sahip olduklarını ve yakın ilişki yaşamak durumundan oldukça rahatsızlık duyduklarını ifade etmişlerdir (Hazan ve Shaver, 1987).

2.2.1.7.A. Dörtlü bağlanma modeli

Çocukluk dönemindeki yaşantıların hayatın ileri aşamasında kişinin yaşadığı romantik ilişkilerde bu derece önemli olması içsel çalışan modeller aracılığıyla gerçekleşmektedir. İçsel çalışan modeller, bireyin bebeklik döneminde gelişmeye başlar ve zaman geçtikçe bir şekil almaktadır. İçsel çalışan modeller, bireyin ikili ilişkiler konusundaki duygularını ve hareketlerini yönlendirir (Collins ve Read, 1990). İçsel çalışan modeller iki ögeden oluşmaktadır:

1. Benlik modeli: Bireyin kendisini ne düzeyde sevmeye ve değer verilmeye layık gördüğüyle ilgili inançlarıdır.
2. Başkaları modeli: Kişinin ihtiyacı olduğunda ilişki yaşadığı partnerinin hangi derecede ulaşılabilir ve kişiye yardım edebilecek durumda olduğuna yönelik inançlarıdır (Bowlby, 1973).

Bowlby (1973) bebeklik döneminde kişinin annesi veya bakım vereniyle olan yaşantılarının bir fonksiyonu olarak kişilerin kendileri ve diğer insanlar ile ilgili düşüncelerinin olumlu veya olumsuz olabileceğini ifade etmiştir. Bu düşünceden ve Hazan ve Shaver'in (1987) üçlü modelini örnek alarak yola çıkan Bartholomew ve Horowitz (1991) bireyin kendisi ve diğer insanlar ile ilgili olumlu veya olumsuz düşüncelere sahip olmasını, başkaları modeli ve benlik modeli adları altında iki

boyut üzerinden kategorilendirmiştir. Yetişkin bağlanması, güvenli, korkulu, kayıtsız ve saplantılı olmak üzere dört bağlanma stilinden oluşmaktadır. Olumlu kendilik modeline bakıldığında, bireyin kendisi ile ilgili düşüncelerinin olumlu olmasıdır. Kendilik modeli yüksek öz saygı, öz değer ve sevebilme duyguları gibi özelliklerle bağlantılıdır. Olumsuz kendilik modeline sahip olan bireyler ise kendileri ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip oldukları için kendilerini olumlu benlik modeline sahip kişilerin tam zıttı özelliklere sahip insanlar olarak görürler. Olumlu başkaları modeline sahip olan bireyler, diğer insanlarla ilgili pozitif düşüncelere sahip olup diğer insanları güvenilir, gerektiğinde bu kişilere yardıma hazır ve ulaşılabilir olarak görmektedirler. Olumsuz başkaları modeline sahip olan kişiler ise başka insanlarla ilgili olumsuz düşüncelere sahip oldukları için ikili ilişki içinde oldukları insanlara yakın davranmaktan kaçınarak oldukça kayıtsız davranmaktadırlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Olumlu bir kendilik modeli ve olumlu bir başkaları modeline sahip olmayla bireylerin karakterize edilen güvenli bağlanma stilinde insanlar olumlu bir kendilik modeline sahip oldukları için kendilerini sevmeye değer olarak görmektedirler. Buna ek olarak bu kişiler olumlu bir başkaları modeline sahip olan kişiler için de başka bireylerin yardımcı ve güvenilir olmaya hazır olduklarını düşünmektedirler. Sonuç olarak bu bireyler diğer insanlar güven duyma konusunda zorlanmamaktadırlar. Başka bireylerin de kendilerine güven duymalarından da rahatsız olmamaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu modeldeki güvenli bağlanma stili Shaver ve Hazan'ın (1987) güvenli bağlanma stiline eş değer gelmektedir.

Olumsuz bir kendilik modeline sahip kişi ve olumlu bir başkaları modeline sahip birey saplantılı bağlanma stiline sahip ise bağımlılık, başka kişilerce onaylanma ihtiyacı gibi özellikler çok belirgin birçok farklı şekilde bulunmaktadır. Bu insanlar sevmeye kendilerini layık görmezler, özgüvenleri düşüktür ancak başka kişiler ile ilgili pozitif düşüncelere sahiptirler. Yakın ikili ilişkilerinde daha takıntılı olmaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu modele bakıldığında saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireyler, Hazan ve Shaver'in (1987) kaygılı-kararsız bağlanma stiline eş değer olmaktadır.

Kayıtsız bağlanma stiline sahip olan kişiler ise olumlu kendilik modeline sahip oldukları için özsaygıları yüksek seviyededir; aynı zamanda bu kişiler olumsuz başkaları modeline de sahip oldukları için diğer bireyleri değerlendirirken oldukça olumsuz bir tutum sergilerler. Bu bireyler için özerklik çok önemli ve değerli olduğu için yakın çift ilişkilerini gerekli görmezler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu modeldeki yetişkin kayıtsız bağlanması, Hazan ve Shaver'in (1987) kaçınmacı bağlanma olarak adlandırdığı bağlanma stiline eş değer gelmektedir.

Bu modele bakıldığında son bağlanma stili olarak adlandırılan korkulu bağlanma stiline sahip insanların olumsuz sahip oldukları kendilik modelinden dolayı kendilerini oldukça değersiz görürler; aynı zamanda bu bireyler olumsuz bir başkaları modeline içerisinde olduklarından dolayı da diğer bireylere güvenmemeyi tercih ederler ve diğer insanları reddedici olarak görürler. Sosyal alanlar ve çevrelerden uzak durarak başka kişiler tarafından reddedilme ihtimallerini en aza düşürmektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Korkulu bağlanma stili de kayıtsız bağlanma stili gibi Hazan ve Shaver'in (1987) kaçınmacı bağlanma olarak isimlendirdiği bağlanma stiline eş değer gelmektedir.

Bu sebeplerden dolayı yaşamın ilk döneminde oldukça sağlıklı bir şekilde oluşan bağlanma stili, yaşamın sonraki dönemlerinde bireyin yaşadığı çift ilişkilerinde de çok önemli rol oynamaktadır. Çocukluk döneminde güvenilir bir bağlanma stili oluşmuş bireylerin özgüvenleri çok yüksektir. Bu insanlar yetişkinlik dönemlerinde yaşayacakları romantik ilişki ve diğer yaşayacakları sosyal ilişkilerinde güvenli bir bağlanma davranışı sergileyeceklerdir. Çocukluk döneminde güvensiz bir bağlanmaya sahip olmuş kişiler ise kendilerini oldukça değersiz ve sosyal çevrelerini çok güvensiz olarak gördüklerinden dolayı yetişkinlik dönemindeki sosyal ilişkilerinde büyük problem yaşamaktadırlar (Collins ve Read, 1990). Çocukluk döneminde oluşturulan bağlanma stili kişi için tamamlayıcı olurken, yetişkinlikteki bağlanma ise karşılıklı çift ilişkisine dayanmaktadır. Çiftler birbirlerinin sevgi, bakım ve ilgi ihtiyacını büyük oranda karşılamaktadır. Çocuklukta bağlanma figürüne bakıldığında, bakım veren bireyken; yetişkinlikte ise cinselliği yaşadığı partneri ya da kendi akranı olabilmektedir (Sığırcı, 2010).

2.3. Romantik İlişkiler

Yakınlık kurma, romantik ilişkinin bir parçası olarak; kişilerin birlikte zaman geçirmelerini, partnerlerin ayrı oldukları zaman diliminde birbirlerine karşı yoğun özlem duymalarını, göz göze gelmeyi, partnerlerin birbirleri için özel ve anlamlı şeyler yapmalarını, karşılıklı diyalog kurmaktan keyif almayı ve güçlü fiziksel çekimi barındırır (Hinde, 1979). Aşk ve romantik ilişki kimi zaman birbirine duydukları duygular şeklinde, bireysel ilişkiler, kişisel ilişkilerin bir sebebi, kişisel olarak kurulan romantik ilişkiye dair bir özellik olarak farklı biçimlerde kullanılabilmektedir. Tümüne bakıldığında da diğer kişinin varlığının, romantik ilişki için gerekli olduğu göze çarpmaktadır (Atak ve Taştan, 2012, s. 523). Yapılan bu literatür araştırmasında ise romantik ilişki kavramı romantik ilişki kapsamı içerisinde incelenmiş, Moss ve Schwebel (1993) tarafından romantik ilişki; fiziksel ve bilişsel yakınlık, bireylerin karşılıklı duygusal bağ kurması ve duygusal bağlılık şeklinde açıklanmıştır.

Romantik ilişki; iki kişinin birbirine karşı olan yoğun aşk duygusu, düşünce ve davranış tarzlarına dair benzer ve farklı tarafları tanımlamak için çok yakın olmaya çaba göstermesini kapsayan bir süreç olmaktadır (Hatfield, 1988). Fuhrman, Flannagan ve Matamoros (2009) tarafından romantik ilişki; aralarında aşk bağı kurmuş olan iki kişinin birbirlerini istemeleri sonucunda yoğun cinsel birlikteliği de içinde barındıran ve büyük oranda tutkulu bir çekiciliğin görüldüğü ilişki denklemi şeklinde açıklanmıştır. Romantik ilişkiyi; karşılıklı içtenlik ve güven içinde bireylerin diğer bireye kendini açtığı özel paylaşımlar olarak ifade etmiştir. Yapılan bu farklı tanımlamalar üzerinden romantik ilişki; karşılıklı duygusal, bilişsel ve davranışsal benzerliklerle birlikte bireylerin içten ve yoğun duygular içinde birbirlerine kendilerini açmış olmasıdır. Buna ek olarak kişilerin beraber zaman geçirmekten oldukça haz aldıkları, ayrılmaları durumunda derin üzüntü hissettikleri, partnerlerine karşı oldukça yoğun bir şekilde özlem hissini ve sıkça tutkuyu içinde tutan bir ilişki türü şeklinde tanımlanabilmektedir (İmamoğlu, 2009).

2.3.1. Romantik İlişkiler ve Aşk

Gelişimsel kuram çerçevesinde bakıldığında romantik ilişki gelişim dönemlerinden olan ergenlikte başlayıp yetişkinlik döneminde ilişkilerin çok yoğun yaşanmasına kadar devam etmektedir (Seiffge-Krenke, 2003). Romantik ilişkiler iki birey arasında ki arkadaşlık ilişkisinin resmi olmayan bir bağlantısı olarak başlamaktadır. (Reifman, 2011). Romantik ilişkinin bir bağlantısı olarak aşk tanımlamalarına bakıldığında ise çok farklı romantik aşk tanımlamalarının ön plana geldiği görülmektedir. Bunlardan ilki biyolojik kurama dayanan aşk tanımıdır. Bu kuramda romantik aşk, beynin ödül bölümünde yer alan dopaminerjik yollarla ilişkilidir. Bireyin diğer bir bireyi özel ve eşsiz görmesi ile başlamaktadır (Fisher, 2006). Romantik ilişki de aşk birincil motivasyon sisteminde yer almaktadır. Dürtüler de olduğu gibi romantik ilişkide yaşanan aşkın da kontrol edilmesi çok zordur (Fisher, 2004; 2006). Her bir birey diğer bir kişiyi etkiler ve zaman içinde diğer kişinin davranışlarından da etkilenmektedir (Collins ve van Dulmen, 2006).

Romantik ilişkiler de arkadaşlık ilişkisi gibi gönüllü devam eden etkileşimlerdir. Romantik ilişki yaşayan iki bireyin karşılıklı duygular içerisinde olmaları söz konusudur. Romantik ilişkide büyük bir yoğunluk vardır ve aşkın en güçlü ifadeleri kendini göstermektedir (Collins, 2003). Aşk duygusu biyolojik ve evrensel temellidir; bir kadın ya da erkek aşık olduğunda bunun sözcükler olmaksızın tamamen içgüdüsel ve yoğun duygularından geldiğini anlamaktadırlar (gut feeling). Kültürler arası, kuşaklar arası veya diller arası engeller romantik ilişki içinde aşk yaşayan bireyler için mesele değildir. Sözel ve sözel olmayan iletişim onu mümkün kılar. Cinsellik ve aşk farklıdır; cinsellik aşkın yaşandığı romantik ilişkideki ifade biçimlerindendir. Romantik aşk genellikle cinsel isteğin ve duygusal yoğunluğun karışımını içermektedir. Romantik aşk tutkuyu içinde barındırmaktadır, ancak tutku aşkın tek bir özelliği değildir. Hissedilen duygu yoğunluğu fiziksel zevkten çok daha fazlasıdır. Romantik aşk platonik aşktan ayırt edilebilmektedir. Hissedilen platonik aşk tamamen duygusal, manevi ve genellikle fiziksel isteklerden arınmıştır (Karandashev, 2015).

Tutku, romantik aşkın dikkat çeken en belirgin özelliğidir. Ancak tutkulu davranışlar bir kültürden diğerine çok çeşitlilik göstermektedir. Tutku evrensel ve

cinsel seçimin biyolojik ilkelerine dayanmaktadır; romantizm bireyin yaşadığı kültüre özgüdür buna ek olarak tarihe ve kültürel geleneklere dayanmaktadır. Kişinin sahip olduğu kültürel değerler ve geleneksel davranışlar, aşk ifade biçimlerini ve deneyimlerini büyük oranda etkilemektedir (Karandashev, 2015).

Kültür, romantik ilişki içinde olan kadın ve erkeğin aşkı ifade etmesini ve aşkı yaşantılamasını farklı şekillerde etkilemektedir. Genellikle erkek, aşk ve cinselliği birbirinden ayırması öğretilmektedir. Kadınlara ise aşk ve cinselliği birbirine bağlaması öğretilmektedir (Hatfield ve Rapson,2006). Cinsel ilişkilerde eş seçiminde kadınlar erkeklerden daha seçicidir ve yaşayacakları cinsel ilişki için daha fazla yatırım yapmaktadırlar (Buunk, Dijkstra, Fetchenhauer ve Kenrick, 2002).

2.3.2. Aşka İlişkin Kuramsal Çerçeveler

Aşkı tanımlayan birbirinden farklı kuramlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlara ek olarak aşk türlerine ve çeşitlerine yönelik taksonomilere de yer verilmiştir (Hendrick ve Hendrick, 1992). Bu bölümde birden fazla farklı kurama ve her bir kuramın aşkı tanım ve açıklama biçimleri verilmiştir.

2.3.2.1. Aşkın Renkleri Kuramı

Lee'ye göre aşk biçimlerinde her bir aşk türü birincil veya ikincil renklerle ilişkilendirilmektedir. Üç birincil renkte veya tarzda aşk bulunmaktadır. Bunlardan birincisi tutkulu aşka benzer yoğun duygusal deneyimlerin içinde olduğu erostur. Bu aşk tarzında çok ani ve güçlü bir çekim durumu söz konusu olmaktadır (Lee, 1988). Aşkın renklerinden ikincisi ise ludustur. Bu aşk biçimi aynı zamanda oyuna benzer bir aşktır. Birey bağlanmaktan hoşlanmamaktadır ve başka partnerlere yönelme eğilimi gösterme oranı oldukça yüksektir. Kişinin partnerine ilişkin geleceğe dair herhangi bir plan ya da beklentisi bulunmamaktadır. Farklı fiziksel özelliklere sahip kişileri ve farklı cinsel aktiviteleri tercih etmektedirler. Yoğun duygusal bağlarla bağlanmak istemezler bunun yerine bu kişiler için ilişkide eğlenmek ve keyif almak çok daha önemlidir. Üçüncü birincil aşkın rengiyse storgedir. Bu aşk tarzına bakıldığında daha çok kişinin partneriyle arkadaş olduğu ve partnerine karşı güven hissettiği bir birlikteliğe dayanmaktadır (Regan, 2008).

Birincil aşk renklerinin farklı birleşimleri bir araya gelerek ikincil aşk renklerini oluşturmaktadır. İkincil aşk renkleri birincil aşk renklerinin tüm özelliklerini taşımakla birlikte kendilerine ait farklı özellikler de taşımaktadırlar (Hendrick ve Hendrick, 1986; Lee, 1973). Storge ve Ludus'un birleşiminden ortaya çıkan pragma uygun bir partner için yapılan alışveriş gibidir ve birey kendisine uyumlu bir ilişki yaşayacağı eş aramaktadır. Eros ve ludusun birleşiminden ortaya çıkan mania ise ikincil aşk renklerindendir. Bu aşk rengi incelendiğinde partnere yönelik sahiplenicilik ve kıskançlık yüksek oranda görülmektedir. Bu aşk rengini yaşayan bireyde büyük oranda özgüven eksikliği bulunmaktadır. Son olarak storgenin ve eros birleşiminden oluşan agape bulunmaktadır. Bu aşk renginde kişinin kendisini geri planda tutup romantik ilişki yaşadığı partnerine karşı çok fazla verici bir tutum sergilemesi görülmektedir (Hendrick ve Hendrick, 1986; Regan, 2008).

2.3.2.2. Üçgen Aşk Kuramı

Aşk yaklaşımında en çok bilinenler arasında yer alan Sternberg'in (1986) geliştirmiş olduğu üçgen aşk kuramı yer almaktadır. Romantik aşk ilişkilerinin dayandığı temelleri üçgen aşk kuramı üç ana unsur ile açıklamaktadır. Bu üç ana unsurdan birincisi kişinin partnerini kendine yakın hissetmesi ve partnerine olan bağlılığını içeren yakınlık unsuru, ikincisi ise romantizm, bireyin partnerine karşı fiziksel çekime sürükleyen, dürtüleri kapsayan tutku durumudur. Buna ek olarak kişinin kısa vadede bir başkasını sevme kararı alamaması ile uzun vadede bağlılık geliştirilerek ilişki yaşadığı kişiyle aşkın sürdürülmesini kapsayan bağlılık unsurudur. Bu unsurlar birbirleriyle etkileşim içine girebilmektedirler. İki veya daha fazla unsuru içeren romantik aşk tarzları yalnızca tek bir nedeni içeren romantik aşk ilişki tarzlarından çok daha güçlü görülmektedir. Birey tarafından aşkın nasıl deneyimlendiği bu üç unsura bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu üç unsurun genel özellikleri değerlendirildiğinde tutkulu aşkta partnerlerin, tutarlılık ve dengesinin düşük olduğu görülmektedir. Kısa süreli romantik ilişkiler de tutku unsuru çok daha baskın olan partnerler de bağlılık unsuru çok daha düşüktür. Bağlılık ve yakınlık durumu romantik ilişkilerde ön planda tutulduğunda uzun süreli ilişkiler çok daha fazla önem kazanmaktadır. Yakınlık, romantik ilişkilerde güven duygusunun gelişimini beraberinde getirmektedir. Buna ek olarak sevilen kişi ile

seven kişi birbirlerine karşılıklı anlayış göstermesini de içermektedir. Romantik ilişki için olan partnerler birbirlerine yoğun duygusal destek sunmaktadırlar ve böylece iki taraf içinde yakın bir iletişim söz konusu

2.3.2.3 Romantik İlişkiler ve Bağlanma Stilleri

İnsanların bireysel gelişim ve kendilerini güvende hissetme gibi temel ihtiyaçlarının giderilmesi, yaşantıladıkları romantik ilişkilerle mümkün olmaktadır. Yetişkinlik dönemi romantik bağlanma stilleri, kişilerin algı süreçlerinin algılanma noktasında yol gösterici olmaktadır. Yetişkin dönemde eşlerin ve yaşıtların, ailenin bebeklik ve çocuklukta sorumluluğu bulunan duygusal güvenlik ve desteği sağlayarak gereksinimler gidermesi noktasında benzer işlevleri yerine getirmesiyle bağlanma, aileden eşlere/akranlara geçmektedir. Romantik bağlanma; sevgili ve eşler gibi aralarında yoğun aşk ve sevgi merkezli olmaktadır. Sosyal, duygusal, ve cinsel gereksinimlerin gerilmesi talebinin üstün olduğu karşılıklı tamamlanma romantik bağlanma sürecidir. Romantik bağlanma dan önemli olan temel unsurlardan bazıları doyum, eşitlik, birlik, bağlılık, güven, adanmışlık ve yakınlık gibi ihtiyaç temellidir (Hazan ve Shaver, 1994, s. 13).

Teknoloji ve internet kullanımı da romantik ilişkilerde bağlanmaya bykllde etki etmektedir. Morey ve diğerleri (2013) tarafından yapılan literatür araştırmasında, sosyal medyayı çok daha fazla kullanan insanlar yakınlık ve destek gereksinimi duyan kaygılı ve kaçınmacı kişiler olarak bulunmuştur. Yapılan bu araştırmadan yola çıkıldığında romantik ilişkilerdeki bağlanma, yakınlık ihtiyacından teknoloji kullanımına, kişinin ilişki kalitesine kadar birçok alanda oldukan planda olmaktadır. Kişilerin romantik ilişkilerinin başlamasına ve devam etmesine etki eden faktörlerden bir diğeri ise bireylerin partner seçimindeki inançları olmaktadır. Kişinin hayatı boyunca alacağı ennn önemli kararlardan biri romantik ilişki için partner seçimidir. Genellikle gen yetişkin dönemlerinde, kişilerin toplumdaki ilişkilerinin ve rolünün değişiminin gerçekleştiği zamanda yapılan eş seçimi, romantik ilişki konusunun çok dahann hale gelmesine sebep olmaktadır. Bu noktada bireyin rasyonellikten oldukan uzak ve sınırda bulunan inançları, sürdürülebilirlik ve romantik ilişki doyumuna negatif açıdan bykllde etki eden temel unsurlardan

olmaktadır. Bu nedenle romantik ilişki yaşayacak kişinin partner seçiminde sınırda bulunan inançları, romantik ilişkilerin merkezinde bulunmaktadır.

3.YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, işlem ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, korelasyonel desende gerçekleştirilen bir çalışmadır. Korelasyonel araştırmalar, araştırma değişkenlerine müdahale edilmeden, iki ya da daha fazla değişkenin arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalardır. Bu çalışmada romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle arasındaki ilişki araştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini İstanbul İli Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde ikamet etmekte olan ve hayatı boyunca en az bir kez romantik bir ilişkisi olan (evli, nişanlı/sözlü, flört eden) 18-65 yaşarası yetişkinler oluşturmaktadır. Örnekleme ise bu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden, uygulama süresi içinde ulaşılabilen ve romantik ilişkisi olan 208 kadın ve 208 erkek oluşturmaktadır. Katılımcılar; gönüllü olma, 18- 65 yaş arası olma, okur-yazar olma, hayatı boyunca en az bir kez romantik bir ilişkisi yaşaması kriterlerine göre araştırmaya alınmıştır. Örneklem seçiminde uygun ve amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada katılımcılara, araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve Çok Boyutlu İlişkiler Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan bu veri toplama araçlarına ilişkin tanıtıcı bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıya ait cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık gelir, medeni durum, en son romantik bir ilişki deneyim zamanı, partnerin daha önce romantik ilişki deneyim varlığı, daha önce romantik ilişkinin ne şekilde sonlandığı, şu anda devam eden romantik ilişki varlığı, romantik ilişki süresi ve anne ve baba çift ilişkisinin nasıl değerlendirildiği ilgili bilgileri sorgulamak için araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu Ek- 1’de sunulmuştur.

3.3.2. Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ)

Romantik Kıskançlık Ölçeği, kıskançlığı çok boyutlu olarak ölçmek ve değerlendirmek amacıyla Aronson ve Pines tarafından 1983 yılında geliştirilmiştir. Romantik Kıskançlık Ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanması Demirtaş (2004) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlama aşamasında birinci olarak ölçek içinde yer alan maddeler iki sosyal psikolog ve bir yabancı dil uzmanı aracılığıyla Türkçe ’ye çevrilmiş, bunların ardından üç farklı çevirici ölçeğin ortak olan ve olmayan maddelerini karşılaştırılmış ve çeviricilerin getirilen öneriler doğrultusunda da son düzeltmeler yapılmıştır. Romantik Kıskançlık Ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması Ankara, Başkent ve Hacettepe Üniversitelerinin farklı bölümlerinde öğrenimlerine devam eden 246 kadın ve 168 erkek, toplamda 414 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Romantik Kıskançlık Ölçeğinin ölçüt geçerliliğini ortaya koymak amacıyla, Hendrick, Dicke ve Hendrick tarafından 1998 yılında geliştirilmiştir. Türkiye’de ise güvenirlik ve geçerlik çalışmaları 2004 yılında Büyükaşahin ve Hovardaoğlu tarafından yapılmış olan Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form’u (Love Attitudes Scale: Short Form-LAS) kullanılmıştır. Aska ilişkin tutumlar ölçeği alt ölçekleri ile Romantik Kıskançlık Ölçeğinin alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar-.13 ile .47 arasında değişim göstermektedir. Romantik kıskançlık ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacı ile her bir alt ölçekten alınan puanlara faktör analizi ile varimaks rotasyonu yolu yapılmıştır. Faktör analizi sonuçlarına bakıldığında; Kıskançlık tetikleyicileri alt ölçeği üç faktörlü bir yapı göstermiş ve üç faktörün bir arada toplam varyansın %69.01’ini; Romantik kıskançlık durumunda verilen tepkiler üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Buna ek olarak üç faktör toplam varyansın %40.51’ini; kıskançlığın nedenleri alt ölçeği de, 2

faktörlü bir yapı göstermiş ve toplam varyansın %55,20'sini; Kıskançlığın Etkileri alt ölçeği iki faktörlü bir yapıya sahip olup toplam varyansın %58.93'ünü; Kıskançlıkla Baş etme Yöntemleri ise dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Ayrıca toplam varyansın %49.40'ını açıkladığı görülmüştür. Bu değerlere bakıldığında envanterin geçerli olduğuna büyük oranda katkı sağlamaktadır. Romantik Kıskançlık Ölçeğinin iç tutarlılık (Cronbach alfa) katsayısı 0.92, iki yarı güvenirliği de 0.72'dir. Bu değerler de envanterin oldukça güvenilir bir envanter olduğunu göstermektedir.

3.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşayış Envanteri (YİYE)

İnsanların yaşadıkları ilişkilerin merkezinin ne olduğunu anlayabilmek oldukça önemli bir nedendir. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri de ilişkinin merkezini neyin oluşturduğunu anlamamızı sağlamaktadır. Bebeklik döneminde oluşan bağlanma stili, kişinin yetişkinlik döneminde yaşadığı ilişkilerinde gösterdiği davranış ritüelini anlamlandırır. Yapılan son araştırmalar, bağlanma stillerini boyutlarına göre ölçmenin çok daha güvenilir olduğunu göstermiştir (Hazan ve Shaver, 1994). YİYE, dört kategori modelinden oluşan ölçümlerinin kullanıldığı boyutlarda kişinin bağlanma stillerini anlayabilmek için tasarlanmış bir ölçektir. Regresyon analizini, YİYE'nin, Dört Kategorik Metot (güvenli, korkulu, kayıtsız, saplantılı bağlanma) ile karşılaştırıldığında çok daha güçlü prediktif güce sahip olduğu ve çok daha fazla varyans göstermiştir (Sümer, 2006). Brennan ve arkadaşları 323 maddelik diğer ölçekleri faktör analizini kullandılar. Araştırmanın sonucunda olarak, kaygılı ve kaçınma bağlanma stiline, çiftlerin yaşadığı romantik ilişki için de tanımlanan iki boyut olduğunu buldu (Sümer, 2006). YİYE (Yakın İlişkilerde Yaşayış Envanteri)'nin Türkçe'ye uyarlanması 2000 yılında Sümer ve Güngör tarafından gerçekleştirilmiştir. YİYE Envanteri, toplamda 36 maddeden oluşmaktadır. Envanterin 18 maddesi kaygılı bağlanma stilini ölçmekte diğer 18 madde ise kaçınmalı bağlanma stilini ölçmektedir. Kaçınmalı bağlanma boyutu: Tek sayılardan oluşan maddelerin ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Kaygılı bağlanma boyutu ise: Çift sayılardan oluşan maddelerin ortalaması alınarak puan hesaplanmaktadır. Ters kodlanan maddeler: 3, 15, 19, 22, 25, 27, 29, 31, 33, 35. 7'li likert ölçek olup derecelendirme yöntemine bakıldığında 1=hiç katılmıyorum, 4=ne katılıyorum ne katılmıyorum, 7=tamamen katılıyorum şeklindedir. Ölçekte puanlama yapılırken, her iki taraftan da yüksek puan alanlar ve her iki taraftan düşük puan alanlar güvenli,

korkulu bağlanma stiline sahip olarak nitelendirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı, kaygı boyutu için .84, kaçınma boyutu için .81'dir. Bu araştırma için ölçeğin kaygı Cronbach alfa kat sayısı $\alpha=.85$, kaçınma Cronbach alfa kat sayısı $\alpha=.90$ 'dır.

3.3.4 Çok Boyutlu İlişki Ölçeği

Çok Boyutlu İlişki Ölçeği, Snell vd. (2002) tarafından geliştirilmiştir. Büyüksahin (2005) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Çok boyutlu ilişki Ölçeği 53 maddeden oluşmaktadır. Buna ek olarak 5'li likert tipindedir. 1=benim için hiç uygun değil, 5=benim için çok uygun anlamlarına gelmektedir. Ölçekte yer alan 18.,27.,28.,39.,42. ve 50. sorular ters kodlanmıştır. Ölçek 8 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek, yaşanan yakın ilişkilerle ilgili çeşitli psikolojik eğilimleri ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Çok boyutlu ilişki ölçeği 8 alt boyuttan meydana gelmektedir. ilişki doyumu 10, 18, 21, 28, 32, 39, 43, 50, 53 numaralı maddelerle, İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma 2, 3, 4, 12, 14, 15, 23, 25, 34, 36, 45, 47 numaralı maddelerle, ilişki korkusu/kaygısı 5, 6, 9, 16, 20, 26, 31, 37, 42 numaralı maddelerle, ilişki izlenimi ayarlama 8, 19, 30, 41, 52 numaralı maddelerle, ilişkide kendine güven 1, 11, 22, 33, 44 numaralı maddelerle, içsel ilişki kontrolü 13, 24, 35, 46 numaralı maddelerle ilişki girişkenliği 17, 27, 38, 49 numaralı maddelerle dışsal ilişki kontrolü ise 7, 29, 40, 51, numaralı maddelerle değerlendirilmektedir. Çok boyutlu ilişki ölçeğinin iç tutarlılık güvenilirlik Cronbach alfa katsayısı .81'dir. Test tekrar test güvenilirliği .80 değerindedir. Bu çalışmada ortaya çıkan alt ölçeklerin; Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları .73 ile .91; iki yarım güvenilirlik katsayıları .72 ile .90; test tekrar test güvenilirlik katsayıları .63 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin özgün formunun iç tutarlılık katsayılarının (.70 ile .92 arasında) ve test tekrar test güvenilirlik katsayılarının (.72) bu çalışmadan elde edilen değerlerle tutarlıdır.

3.4. Veri Toplama Yöntemi

Verilerin araştırmacı tarafından hangi sıra ile ve nasıl toplanacağını yazıldığı bölümdür. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak kişisel bilgi formu, yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri, çok boyutlu ilişki ölçeği ve romantik kıskançlık ölçeği kullanılmıştır. İstanbul ili sınırları içerisinde ikamet etmekte olan ve romantik

bir ilişkisi olan (evli, nişanlı/sözlü, flört eden) 18-65 yaş arası yetişkinlere üzerinden ölçekler uygulanmıştır. Bireylere ulaşmada kolaylık olması amacıyla online anket yöntemi kullanılmıştır. Bireylere e-mail yoluyla anket gönderilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon, regresyon analizi ve normal dağılım uygulanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan katılımcılar ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 4.1. Tanımlayıcı Özellikler

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	208	50,0
Erkek	208	50,0
Yaş		
25 Ve Altı	183	44,0
26-30	94	22,6
31-35	39	9,4
36-40	39	9,4
41 Ve Üzeri	61	14,7
Medeni Durum		
Bekar	263	63,2
Nişanlı	15	3,6
Evli	138	33,2
Öğrenim Durumu		
Lise	38	9,1
Üniversite	285	68,5
Yüksek Lisans	93	22,4
En Son Romantik İlişki Deneyim Zamanı		
0-5 Ay Önce	188	45,2
6 Ay- 1 Yıl Önce	59	14,2
2-5 Yıl Önce	69	16,6
6 Yılden Fazla	100	24,0
Partnerin Daha Önce Romantik İlişki Deneyim Varlığı		
Evet	282	67,8
Hayır	80	19,2
Bilmiyorum	54	13,0
Daha Önceki Romantik İlişkinin Ne Şekilde Sonlandığı		
Terketme	92	22,1
Terk Edilme	49	11,8
Aldatılma	37	8,9
Hayal Kırıklığı	104	25,0
Diğer	134	32,2
Şu An Devam Eden Romantik İlişki Varlığı		
Var	226	54,3
Yok	190	45,7
Romantik İlişki Süresi		
0-5 Ay	31	13,7
6 Ay- 1 Yıl	32	14,2
2-5 Yıl	65	28,8

Katılımcılar Cinsiyete Göre 208'i (%50,0) kadın, 208'i (%50,0) erkek olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar yaşa göre 183'ü (%44,0) 25 ve altı, 94'ü (%22,6) 26-30, 39'u (%9,4) 31-35, 39'u (%9,4) 36-40, 61'i (%14,7) 41 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar medeni duruma göre 263'ü (%63,2) bekar, 15'i (%3,6) nişanlı, 138'i (%33,2) evli olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar öğrenim durumuna göre 38'i (%9,1) lise, 285'i (%68,5) üniversite, 93'ü (%22,4) yüksek lisans olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar en son romantik ilişki deneyim zamanına göre 188'i (%45,2) 0-5 ay önce, 59'u (%14,2) 6 ay- 1 yıl önce, 69'u (%16,6) 2-5 yıl önce, 100'ü (%24,0) 6 yıldan fazla olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar partnerin daha önce romantik ilişki deneyim varlığına göre 282'si (%67,8) evet, 80'i (%19,2) hayır, 54'ü (%13,0) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar daha önceki romantik ilişkinin ne şekilde sonlandığına göre 92'si (%22,1) terketme, 49'u (%11,8) terk edilme, 37'si (%8,9) aldatılma, 104'ü (%25,0) hayal kırıklığı, 134'ü (%32,2) diğer olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar şu an devam eden romantik ilişki varlığına göre 226'sı (%54,3) var, 190'ı (%45,7) yok olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar romantik ilişki süresine göre 31'i (%13,7) 0-5 ay, 32'si (%14,2) 6 ay- 1 yıl, 65'i (%28,8) 2-5 yıl, 32'si (%14,2) 6 -10 yıl, 66'sı (%29,2) 10 yıl üzeri olarak dağılmaktadır.

Katılımcılar anne ve baba çift ilişkisinin nasıl değerlendirildiğine göre 71'i (%17,1) çok iyi, 128'i (%30,8) iyi, 127'si (%30,5) orta, 43'ü (%10,3) kötü, 47'si (%11,3) çok kötü olarak dağılmaktadır.

Tablo 4.2. Romantik İlişki Puan Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Romantik İlişki	416	32,214	7,347	12,000	45,000

“Romantik ilişki” ortalaması $32,214 \pm 7,347$ olarak saptanmıştır.

Tablo 4.3. Romantik Kıskançlık Puan Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Romantik Kıskançlık	416	110,664	28,957	23,000	148,000

Katılımcıların “romantik kıskançlık” ortalaması $110,664 \pm 28,957$ olarak saptanmıştır.

Tablo 4.4. Bağlanma Stilleri Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Kaygılı Bağlanma	416	3,623	1,139	1,000	6,670
Kaçınmalılı Bağlanma	416	3,028	0,863	1,330	5,720

Katılımcıların “kaygılı bağlanma” ortalaması $3,623 \pm 1,139$ “kaçınmalılı bağlanma” ortalaması $3,028 \pm 0,863$ olarak saptanmıştır.

Tablo 4.5. Çok Boyutlu İlişki Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutlarının Romantik Kıskançlık ve Yakın Yaşantılar Ölçeği İle İlişkisi İçin Yapılan Korelasyon Analizi

		İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Romantik İlişki	İlişki Korkusu Kaygısı	İlişki İzlenimi Ayarlama	İlişkide Kendine Güven	Dışsal İlişki Kontrolü	İlişki Girişkenliği	İçsel İlişki Kontrolü	Romantik Kıskançlık	Kaygılı Bağlanma	Kaçınmalı Bağlanma
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	r	1,000										
	p	0,000										
Romantik İlişki	r	-0,062	1,000									
	p	0,204	0,000									
İlişki Korkusu Kaygısı	r	0,390**	-0,558**	1,000								
	p	0,000	0,000	0,000								
İlişki İzlenimi Ayarlama	r	0,429**	-0,322**	0,626**	1,000							
	p	0,000	0,000	0,000	0,000							
İlişkide Kendine Güven	r	0,327**	0,598**	-0,270**	-0,012	1,000						
	p	0,000	0,000	0,000	0,806	0,000						
Dışsal İlişki Kontrolü	r	0,430**	-0,279**	0,492**	0,445**	0,001	1,000					
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,981	0,000					
İlişki Girişkenliği	r	0,073	0,547**	-0,436**	-0,176**	0,630**	-0,083	1,000				
	p	0,138	0,000	0,000	0,000	0,000	0,091	0,000				
İçsel İlişki Kontrolü	r	0,345**	0,270**	0,080	0,203**	0,564**	0,201**	0,456**	1,000			
	p	0,000	0,000	0,104	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000			
Romantik Kıskançlık	r	0,234**	0,085	0,044	0,047	0,210**	0,000	0,066	0,062	1,000		
	p	0,000	0,083	0,368	0,339	0,000	0,993	0,181	0,208	0,000		
Kaygılı Bağlanma	r	0,437**	-0,343**	0,516**	0,404**	-	0,235**	-0,256**	-0,023	0,376**	1,000	
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,137**	0,000	0,000	0,644	0,000	0,000	
Kaçınmalı Bağlanma	r	-0,048	-0,506**	0,536**	0,282**	-	0,209**	-0,549**	-0,160**	-0,121*	0,209**	1,000
	p	0,329	0,000	0,000	0,000	0,472**	0,000	0,000	0,001	0,013	0,000	0,000

Romantik ilişki, romantik kıskançlık, kaygılı bağlanma, kaçınmalı bağlanma, arasında korelasyon analizleri incelendiğinde;

- Kaygılı bağlanma ile romantik ilişki arasında $r=-0.343$ negatif ($p=0,000<0.05$),
- Kaçınmalı bağlanma ile romantik kıskançlık arasında $r=-0.121$ negatif ($p=0,013<0.05$),
- Kaçınmalı bağlanma ile kaygılı bağlanma arasında $r=0.209$ pozitif ($p=0,000<0.05$) ilişki bulunmuştur.

Diğer değişkenler arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

Tablo 4.6. Romantik Kıskançlık ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişki Üzerine Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Romantik İlişki	Sabit	46,137	27,493	0,000	68,765	0,000	0,329
	Romantik Kıskançlık	0,038	3,404	0,001			
	Kaygılı Bağlanma	-2,012	-6,909	0,000			
	Kaçınmalı Bağlanma	-3,596	-	0,000			
			10,018				

Romantik kıskançlık, kaygılı bağlanma, kaçınmalı bağlanma ile ilişki doyumu arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F=68,765$; $p=0,000<0.05$). Romantik İlişki düzeyindeki toplam değişim %32.9 oranında romantik kıskançlık, kaygılı bağlanma, kaçınmalı bağlanma tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,329$). Romantik kıskançlık ilişki doyumu düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,038$). Kaygılı bağlanma romantik ilişki düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-2,012$). Kaçınmalı bağlanma romantik ilişki düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-3,596$).

Tablo 4.7. Romantik İlişki Puanlarının Medeni Durumlarının Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Romantik İlişki	Bekar	263	30,091	6,800	37,868	0,000	2>1
	Nişanlı	15	39,733	4,511			3>1
	Evli	138	35,442	6,903			2>3

Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların medeni duruma göre romantik ilişki puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2, 413)}=37,868$; $p=0,000<0.05$). Farkın nedeni; Medeni durum nişanlı olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=39,733$), medeni durum bekar olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=30,091$) yüksek olmasıdır. Medeni durum evli olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=35,442$), medeni durum bekar olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=30,091$) yüksek olmasıdır. Medeni durum nişanlı

olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=39,733$), medeni durum evli olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=35,442$) yüksek olmasıdır.

Tablo 4.8. Romantik İlişki Puanlarının Romantik İlişki Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Romantik İlişki	0-5 Ay	31	29,774	5,283	8,624	0,000	2>1
	6 Ay- 1 Yıl	32	33,125	6,052			3>1
	2-5 Yıl	65	36,354	7,212			4>1
	6 -10 Yıl	32	37,250	5,736			5>1
	10 Yıl Üzeri	66	36,424	6,142			3>2
							4>2
							5>2
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların romantik ilişki Süresine Göre romantik ilişki puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(4, 221)}=8,624$; $p=0,000<0.05$). Farkın nedeni; Romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=33,125$), romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların ilişki doyumu puanlarından ($\bar{x}=29,774$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 2-5 yıl olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=36,354$), romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=29,774$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 6 -10 yıl olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=37,250$), romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=29,774$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 10 yıl üzeri olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=36,424$), romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=29,774$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 2-5 yıl olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=36,354$), romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=33,125$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 6 -10 yıl olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=37,250$), romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=33,125$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 10 yıl üzeri olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=36,424$), romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=33,125$) yüksek olmasıdır.

Tablo 4.9. Romantik İlişki Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşma Durumu Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Romantik İlişki	25 Ve Altı	183	30,251	7,229	8,880	0,000	2>1
	26-30	94	33,383	7,142			3>1
	31-35	39	34,308	6,740			5>1
	36-40	39	31,103	7,953			5>2
	41 Ve Üzeri	61	35,672	6,101			3>4
							5>4
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların yaşa göre romantik ilişki puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(4, 411)}=8,880$; $p=0,000<0.05$). Farkın nedeni; Yaş 26-30 olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=33,383$), yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=30,251$) yüksek olmasıdır. Yaş 31-35 olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=34,308$), yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=30,251$) yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=35,672$), yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=30,251$) yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=35,672$), yaş 26-30 olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=33,383$) yüksek olmasıdır. Yaş 31-35 olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=34,308$), yaş 36-40 olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=31,103$) yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının ($\bar{x}=35,672$), yaş 36-40 olanların romantik ilişki puanlarından ($\bar{x}=31,103$) yüksek olmasıdır.

Tablo 4.10. Romantik İlişki Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Romantik İlişki	Lise	38	32,500	7,714	2,412	0,091
	Üniversite	285	31,716	7,449		
	Yüksek	93	33,624	6,740		
	Lisans					

Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların romantik ilişki puanları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.11. Romantik İlişki Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar T-Testi

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Romantik İlişki	Kadın	208	32,572	7,706	0,994	414	0,321
	Erkek	208	31,856	6,969			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılımcıların, romantik ilişkiye göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.12. Romantik Kıskançlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Romantik Kıskançlık	Bekar	263	109,099	26,957	2,421	0,090
	Nişanlı	15	125,067	21,201		
	Evli	138	112,080	32,786		

Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların romantik kıskançlık puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.13. Romantik Kıskançlık Puanlarının Romantik İlişki Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Romantik Kıskançlık	0-5 Ay	31	106,903	34,834	0,540	0,707
	6 Ay- 1 Yıl	32	108,406	32,801		
	2-5 Yıl	65	114,892	30,999		
	6 -10 Yıl	32	111,156	27,698		
	10 Yıl Üzeri	66	114,242	30,663		
Tek Yönlü Varyans Analizi						

Katılımcıların romantik kıskançlık puanları romantik ilişki süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.14. Romantik Kıskançlık Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Romantik Kıskançlık	25 Ve Altı	183	108,191	25,316	0,776	0,541
	26-30	94	111,564	32,355		
	31-35	39	116,051	27,493		
	36-40	39	112,949	31,683		
	41 Ve Üzeri	61	111,787	32,785		
Tek Yönlü Varyans Analizi						

Katılımcıların romantik kıskançlık puanları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.15. Romantik Kıskançlık Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Romantik Kıskançlık	Lise	38	120,263	27,583	3,792	0,023	1>3
	Üniversite	285	111,144	27,738			
	Yüksek	93	105,269	32,139			
	Lisans						
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların öğrenim durumuna göre romantik kıskançlık puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(2, 413)}=3,792$; $p=0,023<0.05$). Farkın nedeni; öğrenim durumu lise olanların romantik kıskançlık puanlarının ($\bar{x}=120,263$), öğrenim durumu yüksek lisans olanların romantik kıskançlık puanlarından ($\bar{x}=105,269$) yüksek olmasıdır.

Tablo 4.16. Romantik Kıskançlık Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar T-Testi

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Romantik Kıskançlık	Kadın	208	113,183	27,830	1,779	414	0,076
	Erkek	208	108,144	29,896			
Bağımsız Gruplar T-Testi							

Katılımcıların romantik kıskançlık puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.17. Bağlanma Stilleri Puanlarının Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kaygılı Bağlanma	Bekar	263	3,702	1,131	2,322	0,099	
	Nişanlı	15	3,185	1,104			
	Evli	138	3,520	1,148			
Kaçınmalılı Bağlanma	Bekar	263	3,115	0,863	8,979	0,000	1>2
	Nişanlı	15	2,211	0,539			3>2
	Evli	138	2,949	0,842			
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların medeni duruma göre kaçınmalılı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2, 413)}=8,979$; $p=0,000<0.05$). Farkın nedeni; Medeni durum bekar olanların kaçınmalılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,115$), medeni durum nişanlı olanların kaçınmalılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=2,211$) yüksek olmasıdır. Medeni durum evli olanların kaçınmalılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=2,949$), medeni durum nişanlı olanların kaçınmalılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=2,211$) yüksek olmasıdır. Katılımcıların kaygılı bağlanma puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 4.18. Bağlanma Stilleri Puanlarının Romantik İlişki Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kaygılı Bağlanma	0-5 Ay	31	4,645	1,367	12,482	0,000	1>2
	6 Ay- 1 Yıl	32	4,024	1,105			1>3
	2-5 Yıl	65	3,102	1,012			2>3
	6 -10 Yıl	32	3,510	0,971			1>4
	10 Yıl Üzeri	66	3,395	1,049			1>5
Kaçınmalı Bağlanma	0-5 Ay	31	3,310	0,903	3,556	0,008	1>3
	6 Ay- 1 Yıl	32	2,931	0,921			1>4
	2-5 Yıl	65	2,760	0,762			1>5
	6 -10 Yıl	32	2,601	0,748			
	10 Yıl Üzeri	66	2,780	0,821			
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların romantik ilişki Süresine Göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(4, 221)}=12,482$; $p=0,000<0.05$). Farkın nedeni; Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,645$), romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=4,024$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,645$), romantik ilişki süresi 2-5 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,102$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,024$), romantik ilişki süresi 2-5 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,102$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,645$), romantik ilişki süresi 6 -10 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,510$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,645$), romantik ilişki süresi 10 yıl üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,395$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 6 ay- 1 yıl olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=4,024$), romantik ilişki süresi 10 yıl üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,395$) yüksek olmasıdır.

Katılımcıların romantik ilişki Süresine Göre kaçınmalı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(4, 221)}=3,556$; $p=0,008<0.05$). Farkın nedeni; Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaçınmalı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,310$), romantik ilişki süresi 2-5 yıl olanların kaçınmalı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=2,760$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaçınmalı bağlanma

puanlarının ($\bar{x}=3,310$), romantik ilişki süresi 6 -10 yıl olanların kaçınmalı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=2,601$) yüksek olmasıdır. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların kaçınmalı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,310$), romantik ilişki süresi 10 yıl üzeri olanların kaçınmalı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=2,780$) yüksek olmasıdır.

Tablo 4.19. Bağlanma Stilleri Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kaygılı Bağlanma	25 Ve Altı	183	3,755	1,116	2,776	0,027	1>5 4>5
	26-30	94	3,547	1,123			
	31-35	39	3,625	0,962			
	36-40	39	3,798	1,434			
	41 Ve Üzeri	61	3,233	1,060			
Kaçınmalı Bağlanma	25 Ve Altı	183	3,037	0,870	0,073	0,990	
	26-30	94	2,987	0,858			
	31-35	39	3,026	0,792			
	36-40	39	3,056	0,686			
	41 Ve Üzeri	61	3,044	1,008			
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların yaşa göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(4, 411)}=2,776$; $p=0,027<0.05$). Farkın nedeni; Yaş 25 ve altı olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,755$), yaş 41 ve üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,233$) yüksek olmasıdır. Yaş 36-40 olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,798$), yaş 41 ve üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,233$) yüksek olmasıdır.

Katılımcıların kaçınmalı bağlanma puanları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.20. Bağlanma Stilleri Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kaygılı Bağlanma	Lise	38	3,810	0,983	5,230	0,006	1>3 2>3
	Üniversite	285	3,706	1,169			
	Yüksek Lisans	93	3,295	1,049			
Kaçınmalı Bağlanma	Lise	38	2,931	0,910	0,297	0,743	
	Üniversite	285	3,030	0,863			
	Yüksek Lisans	93	3,059	0,851			
Tek Yönlü Varyans Analizi							

Katılımcıların öğrenim durumuna göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir($F_{(2, 413)}=5,230$; $p=0,006<0.05$). Farkın nedeni; öğrenim durumu lise olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,810$), öğrenim durumu yüksek lisans olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,295$) yüksek olmasıdır.

Öğrenim durumu üniversite olanların kaygılı bağlanma puanlarının ($\bar{x}=3,706$), öğrenim durumu yüksek lisans olanların kaygılı bağlanma puanlarından ($\bar{x}=3,295$) yüksek olmasıdır.

Katılımcıların kaçınmalı bağlanma puanları öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Tablo 4.21. Bağlanma Stilleri Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu
Bağımsız Gruplar T-Testi

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Kaygılı Bağlanma	Kadın	208	3,633	1,082	0,179	414	0,858
	Erkek	208	3,613	1,197			
Kaçınmalı Bağlanma	Kadın	208	3,005	0,925	-0,523	414	0,601
	Erkek	208	3,050	0,798			
Bağımsız Gruplar T-Testi							

Katılımcıların kaygılı bağlanma, kaçınmalı bağlanma puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5. SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu kısmında romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin romantik ilişkilerle ilişkisine yönelik bulguların sonuçlarına, bu sonuçların tartışmasına yer verilmiştir. Buna ek olarak cinsiyet, yaş, eğitim durumu gibi sosyo demografik bilgilere ait bulguların yorumlanması da aşağıda verilmiştir.

1. Romantik ilişkilerde katılımcıların yaşa göre romantik ilişki puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Yaş 26-30 olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 31-35 olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 25 ve altı olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 26-30 olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 31-35 olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 36-40 olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 41 ve üzeri olanların romantik ilişki puanlarının, yaş 36-40 olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Yedilioğlu (2017)'nin, yaş değişkeni ile romantik ilişki arasında anlamlı bir ilişki bulması araştırmamızı destekler niteliktedir. Soğancı (2017)'in, araştırması sonucunda yaş ortalamaları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.
2. Bağlanma stillerinin yaşa göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Yaş 25 ve altı olanların kaygılı bağlanma puanlarının, yaş 41 ve üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından yüksek olmasıdır. Yaş 36-40 olanların kaygılı bağlanma puanlarının, yaş 41 ve üzeri olanların kaygılı bağlanma puanlarından yüksek olmasıdır. Katılımcıların kaçınmalı bağlanma puanları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Soğancı (2017)'in yaptığı araştırmada bağlanma stilleriyle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bağlanma, evrensel bir

terim olarak kabul edilmektedir ve bu konuda anneler çok büyük bir rol üstlenmektedir.

3. Romantik ilişki düzeyinde cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Saraç, Hamamcı, Gürçay (2015)'ın yaptığı çalışmaya, cinsiyet ile romantik ilişki arasında ilişkinin olmadığı yönündedir. Literatürdeki bazı çalışmalarda cinsiyet ile romantik ilişki doyumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucu belirtilirken (Buğa, 2009), bazı araştırmalarda da cinsiyetin romantik ilişki doyumunu etkileyen farklı bir faktör olmadığı belirtilmektedir (Hamamcı, 2005).
4. Romantik kıskançlık düzeyinde cinsiyet değişkeni arasındaki puanlar incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatürde yapılan diğer çalışmalar da cinsiyetin kıskançlıkla ilişkisinin incelendiği birçok araştırmayla karşılaşmak mümkündür. Araştırma bulgularımızda meydana çıkan tüm romantik kıskançlık tetikleyicilerine karşı gösterilen toplam kıskançlık seviyesinin cinsiyete göre farklılık göstermemesi literatürle uyumaktadır. Yapılan araştırmalarda kıskançlıkla cinsiyet arasında ilişki bulunamamıştır (Bringle ve Williams, 1979; Hupka, 1981; White, 1981; Pines ve Aronson, 1983; Çimen, 2007; Houser, 2009; Zeytinoglu, 2012; Akça, 2014).
5. Cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında bağlanma stilleri arasında katılımcıların kaygılı bağlanma, kaçınmalı bağlanma puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Scharfe ve Bartholomew (1994) kadınların erkeklere oranla daha fazla kaçınan bağlanma özellikleri gösterdiğini belirlemiştir. Schmitt ve arkadaşları (2003) kültürlerarası yaptıkları araştırmada bazı kültürlerde kadınların erkeklere göre çok daha fazla kaçınan bağlanma stili özellikleri gösterdiğini ancak bazı farklı kültürlerde de kadınların kaçınan bağlanma özellikleri gösterdiği sonucuna varmıştır. Cohn ve Tronick (1987) yaptığı araştırmada, anne ve bebek arasında kurulan ilişkinin öneminden söz ederken; anne bebek arasındaki ilişkinin, bebeğin yetişkinlik döneminde kuracağı tüm ilişkilerin

merkezi olduğundan bahsetmiştir. Literatürde, Sümer ve Güngör (1999)'ün yaptığı bir araştırmada, erkeklerin kadınlara oranla çok daha düşük seviyede kayıtsız bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur. Onur (2006), Türkiye'de yürüttüğü bir araştırmada kadınların korkulu ve saplantılı bağlanma stillerine sahip olma düzeylerinin, erkeklere göre çok daha yüksek seviyede olduğunu belirtmiştir. Çelik (2006), Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yaptığı bir araştırmada, yetişkin erkek öğrencilerin yetişkin kadın öğrencilere oranla çok daha düşük korkulu bağlanma stili görüldüğünü belirtilmiştir. Yapılan bu araştırmada cinsiyet ile bağlanma stili arasındaki farklar anlamlılık taşımasa da literatür ile paralellik göstermektedir.

6. Katılımcıların romantik ilişki ile eğitim durumu arasında değişkenler arasında olumlu istatistiksel bir fark bulunmamıştır. Benzer çalışmalara bakıldığında Soğancı (2017)'nin çalışmasında, eğitim durumu ile romantik ilişkisine bakıldığında anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Yavuz (2015) çalışmasına bakıldığında eğitim düzeyinin yükselmesi sonucunda romantik ilişki yaşayan partnerlerin birbirlerine olan davranışlarını büyük oranda etkilemekte, ailede daha demokratik bir ortam oluşmakta, romantik ilişki yaşayan çiftler arasında daha eşitlikçi bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Bu durum eğitim düzeyi yüksek olan partnerlerin ilişki doyumlarını da yüksek seviyede arttırabilmektedir.
7. Bağlanma stili ile eğitim düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Katılımcıların eğitim düzeyi kategorisi incelendiğinde dağılımların tamamen orantılı olmamasının sonucu etkileyebileceği düşünülmektedir. Literatür taraması sonucunda, eğitim düzeyi ile bağlanma stilleri arasında yapılan tek çalışma Soğancı (2017)'nin çalışmasıdır bu çalışma sonuçları araştırmamızı destekler niteliktedir. Yapılan diğer çalışmalarda genel olarak, duygusal zekânın bağlanma stilleriyle ilişkisi üzerinde durulmuştur. Duygusal zekâ, kişilerin problem çözme becerilerini, eğitim ve meslek hayatında önemli bir araç olarak görülmektedir (Matthews, 2003). Yapılan başka bir çalışmada ise bağlanma stili güvensiz olan bireylerin, meslek problemlerini çözme becerileri ve eğitimlerinin çok daha zayıf olduğu yönündedir (Lopez ve ark., 1997; Zimmerman ve ark., 2001).

8. Katılımcıların medeni duruma göre romantik ilişki puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Medeni durum nişanlı olanların romantik ilişki puanlarının, medeni durum bekar olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Medeni durum evli olanların romantik ilişki puanlarının, medeni durum bekar olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Medeni durum nişanlı olanların romantik ilişki puanlarının, medeni durum evli olanların romantik ilişki puanlarından yüksek olmasıdır. Medeni duruma göre romantik ilişki puanları incelendiğinde ilişki durumu ciddiyeti arttıkça (söz, nişanlılık ve evlilik) bireylerin birlikte geçirdikleri zaman artmaktadır. Buna ek olarak söz, nişan ve evlilik durumuna geçen partnerlerin yaşadıkları romantik ilişkiye önem verdikleri bu yüzden romantik ilişki puanlarının söz, nişan ve evlilik durumuna göre anlamlı seviyede yükseliş gösterdiği düşünülmektedir. Benzer literatür çalışmaları incelendiğinde Çapkın (2012) tarafından yapılan çalışmada ise evli çiftlerde bilişsel, davranışsal ve duygusal kıskançlığın evlilik doyumu ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde, Zeytinoğlu (2013) tarafından yapılan çalışmada ise evli çiftlerin evlilik doyumu ve romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

9. Katılımcıların romantik kıskançlık puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Benzer araştırmalara baktığımızda Sümer (2017) araştırmasında, flört ilişkisi olan bireylerin olanların evlilik ilişkisi olan bireylere göre çok daha fazla romantik kıskançlık yaşadıklarını vurgulayarak ilişki türünün romantik kıskançlıkta önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Alt ölçekler açısından bakıldığında da flört ilişkisi olan kişilerin evlilik ilişkisi olan kişilere göre birinci tür kıskançlık tetikleyiciler karşısında daha fazla romantik kıskançlık yaşayacaklarını belirttikleri görülmektedir. Demirtaş ve Dönmez de (2006) araştırmalarında bu çalışmaya oldukça benzer şekilde evli olmayan kişilerin evli olanlara göre daha fazla romantik kıskançlık yaşadıkları bulgusuna ulaşmışlardır.

10. Katılımcıların medeni duruma göre kaçınılmalı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Medeni durum bekar olanların

kaçınmalı bağlanma puanlarının, medeni durum nişanlı olanların kaçınmalı bağlanma puanlarından yüksek olmasıdır. Medeni durum evli olanların kaçınmalı bağlanma puanlarının, medeni durum nişanlı olanların kaçınmalı bağlanma puanlarından yüksek olmasıdır. Katılımcıların kaygılı bağlanma puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Benzer çalışmalara baktığımızda Sümer (2017) Çalışma sonuçlarına baktığımızda romantik ilişkisi olan bekar ve nişanlıların, evlilik ilişkisi olan kişilere göre çok daha yüksek seviyede kaygılı bağlanma durumunu yaşadıkları bulgusu elde edilmiştir. Baltacıoğlu (2016) bizim araştırmamıza benzer olarak kaygılı bağlanma ile romantik ilişki türü arasında herhangi ilişki olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

11. Romantik ilişki ile romantik kıskançlık arasında pozitif bir anlamlılık bulunduğunu göstermektedir. Pines'e (1998) göre romantik kıskançlık, önem verilen romantik bir ilişkide problem yaşanmasına veya romantik ilişkinin kaybedilmesine sebep olabilecek bir tehlikenin varlığının hissedilmesi durumunda verilen tepkidir. Romantik ilişkisel doyumu yüksek olan bir romantik ilişkinin değer verilen bir romantik ilişki olduğu ve bireyin çok değer verdiği romantik ilişkisini kaybetmek ve bitirmek istemeyeceği düşünüldüğünde romantik ilişki ile romantik kıskançlık arasında pozitif bir ilişki bulunması anlamlı bir sonuçtur. Hansen de (1983) kıskançlık ve evlilik doyumu ilişkisini incelediği çalışmasında evlilik doyumu ile kıskançlık arasında pozitif yönde bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Demirtaş ve Dönmez de (2006) romantik ilişki ve romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu iki araştırma sonuçlarını destekler nitelikteki araştırma bulgumuz; Demirtaş ve Dönmez 'in de (2006) belirttikleri gibi, Thibaut ve Kelley'nin (1959) karşılıklı bağımlılık kuramı bakış açısına göre ilişkiden yüksek ödül ve düşük bedel elde eden bireyler daha çok ilişkisel doyum yaşarlar. Romantik ilişki doyumu yüksek olan bireyler romantik ilişkilerinden daha büyük kazanç sağladıkları için romantik ilişkiyi tehliye sokabilecek herhangi bir tehlike durumunda kaybedecek şeyleri çok olduğundan dolayı daha çok romantik kıskançlık yaşarlar şeklinde de yorumlanabilmektedir. Bazı literatür çalışmalarında romantik ilişki ve romantik kıskançlık arasında anlamsız yani

negatif bir ilişki olduğu (Andersen ve ark., 1995; Guerrero ve Eloy, 1992; Güngör-Houser, 2009), bazı araştırmalarda da romantik kıskançlık ile romantik ilişki arasında ilişki olmadığı şeklinde bu araştırma bulgularının aksi sonuçlara da ulaşılmaktadır (Zeytinoglu, 2013).

12. Bu araştırmada katılımcıların kaygı boyutu ve yaşadıkları romantik ilişki arasındaki ilişki incelendiğinde, aralarında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kaygılı bağlanma romantik ilişki düzeyini azaltmaktadır. Kaçınmalı bağlanma romantik ilişki düzeyini azaltmaktadır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stiline sahip bireyler romantik ilişki yaşadıklarında, romantik ilişki gidişatına zarar vermekte oldukları görülmektedir. Benzer literatürler incelendiğinde Soğancı (2017)'nin yaptığı çalışmada araştırmamızı destekler niteliktedir; araştırmaya katılan kişilerin yaşadıkları romantik ilişki ve kaygı boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, istatistiksel olarak pozitif bir ilişki bulmuştur. Bağlanma stillerinden olan kaçınma, bireyin yaşadığı ilişkilerinde kişilere oldukça mesafeli davranmayı hem duygusal hem de fiziksel olarak bağımsız olmayı istemeyi büyük oranda ifade etmektedir (Rholes ve ark., 2001). Yaşadığı romantik ilişkide yakınlıktan kaçınan kişi, romantik ilişki yaşadığı partnerine duygusal ve fiziksel mesafe koyan kişilerin aynı zamanda partnerine karşı duygusal bağlılık hissetme, düşüncelerini sırlarını paylaşma, birlikte bir aktivite yapmaktan keyif alma gibi romantik ilişki doyumu arttıran gereksinimlerinin büyük oranda karşılanmadığı düşünüldüğünde, romantik ilişki doyumlarının düşük olması manidardır. Çalışmamamıza benzer şekilde bağlanma stillerini boyut olarak ele alan Sarı (2008)'de ilişki doyumu düştükçe bağlanmanın kaçınma boyutu yükseldiği bulgusuna ulaşmıştır.

13. Araştırmaya katılan kişilerin romantik kıskançlık puanları romantik ilişki süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Benzer araştırmalar incelendiğinde; Sümer (2017) yaptığı çalışmada, ilişki süresi arttıkça kıskançlığın duygusal tepki gücünün büyük oranda azaldığını söylemektedir. Demirtaş (2004) çalışmasında ilişki süresi ile romantik kıskançlık arasında negatif bir ilişki bulunduğu bulgusuna ulaşmıştır. Demirtaş (2004) bu bulguyu ilişkinin süresinin artmasıyla partnere duyulan

güvenin de artmasıyla açıklamıştır. Buunk (1981) araştırmasında yaşadığı romantik ilişkinin süresinin zaman içinde artmasıyla bireyin romantik ilişkisinde yaşanabilecek problemlere ve başka bireylere rağmen romantik ilişkiyi devam ettireceğine olan inancının çok büyük oranda arttığını belirtmiştir. Bireyin romantik ilişkisinin devam edeceğine olan pozitif düşüncesinin artmasının, romantik kıskançlık yaşanması durumunda duygusal olarak romantik ilişki içinde olan partnerlerin daha az etkilenmesini sağladığı söylenebilir.

14. Yaptığımız araştırmada katılımcıların romantik ilişki süresine göre kaygılı ve kaçınmalı bağlanma puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Romantik ilişki süresi arttıkça kaygılı ve kaçınmalı bağlanma puanlarının düşmesidir. Romantik ilişki süresi 0-5 ay olanların 2-5 yılın altında romantik ilişkisi olan partnerlerden ve 10 yıl üstü romantik ilişkisi olan kişilerin 6-10 yıl arası romantik ilişkisi olan bireylere oranla çok daha yüksek kaçınmalı bağlanma stili puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Sümer (2017) yaptığı araştırmada, kaçınmalı ve kaygılı bağlanma puanlarında romantik ilişki süresi arttıkça azaldığını bulmuştur. Yeter (2016)'da yaptığı çalışmasında güvenli bağlanma stili ile romantik ilişki yaşayanların birliktelik süresinin arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulgusuna ulaşmıştır. Güvenli bağlanma stilinde düşük düzeyde kaygı olduğu, romantik ilişkide güvenli bağlanma durumu arttıkça kaygının büyük oranda azaldığı düşünüldüğünde, bu çalışmanın sonuçlarının araştırma bulgumuzu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Yeter (2016) araştırmasında aynı zamanda saplantılı bağlanma stiline sahip olan kişilerin partnerleriyle birliktelik süresi arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bulgusuna varılmıştır. Saplantılı bağlanma stiline sahip kişide çok yüksek düzeyde kaygı olduğu için, saplantılı bağlanma durumu arttıkça kaygısında aynı oranda arttığı düşünüldüğünde, bu sonucun da romantik ilişki süresinin artmasıyla kaygının azaldığını gösterdiği söylenebilmektedir. Kişilerin yaşadıkları romantik ilişkide birliktelik süresi arttıkça bireyin yaşadığı kaybetme korkusunun büyük oranda azaldığı bulgusuyla düşününce bu neden çok daha anlamlı gelmektedir. Kaygılı bağlanmanın merkezinde ilişki yaşanan kişi tarafından terk edilme ya da kişinin kaybetme korkusu olduğu (Collins ve Allard, 2001)

düşünüldüğünde; romantik ilişki zamanın artmasıyla birlikte bireyin kaybetme korkusunun azaldığı, buna ek olarak kaygılı bağlanma durumunun da azaldığı söylenebilir.

5.2. Öneriler

1. Çalışma bulgularının tartışma bölümünde ayrıntılı olarak verildiği gibi ortaya çıkan bazı sonuçlar beklenmedik bulgular olduğu söylenebilmektedir. Çalışmamızda ki bulguların karşılaştırılması için literatürde oldukça sınırlı sayıda çalışma olması bu konuda ileride yapılacak araştırmaların bulgularının geçerliliği için büyük katkı sağlayabileceği söylenebilmektedir.
2. Yakın gelecekte bu konuda yapılacak araştırmaların farklı kültürlerde, farklı örneklemelerle yapılmasının bu konunun daha iyi netlik kazanmasına büyük oranda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışmada kültürler arası farklılıkları inceleyen çalışmaların yapılması çok daha faydalı olabilir.
3. Türkiye’de romantik ilişkiler üzerinde çok önemli etkisi olan romantik kıskançlık konusunda oldukça az sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu konuda yapılacak yeni araştırmaların romantik kıskançlığın çok daha iyi anlaşılmasına, romantik kıskançlığı arttıran ve azaltan faktörlerin belirlenmesine ve romantik kıskançlığın romantik ilişkiye yönelik olumsuz etkilerini önlemeye yardımcı olacağı düşünülmektedir.
4. Araştırmaya katılan bireylerin yakın ilişkilerinde kendilerinin ve partnerlerinin hangi tür bağlanma stiline sahip olduğunu ve bu bağlanma stiline özelliklerini bilmesinin, kendisini ve romantik ilişki yaşadığı partnerini çok daha iyi tanımasını ve bu bağlanma stiline negatif etkilerinden uzaklaşarak romantik ilişkilerinde büyük oranda doğru tercihler yapmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma sonuçlarının ve yakın gelecekte yapılacak olan benzer çalışmaların aile ve

psikolojik danışmanlarına bu açıdan yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

6.KAYNAKLAR

Açık, Ö. (2008). *Evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. N. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Ainsworth, M. D. S., Bowlby, J. (1989) "An Ethological Approach to Personality Development", *American Psychological Association*, 46 (4), 333-341.

Alpay, A. (2009). Yakın ilişkilerde bağışlama: Bağışlamanın; bağlanma, benlik saygısı, empati ve kıskançlık değişkenleri yönünden incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Amato, P. R. ve Rogers, S. J. (1997). A longitudinal study of marital problems and subsequent divorce. *Journal of Marriage and the Family*, 59(3), 612-624.

Andersen, P. A., Eloy, S.V., Guerrero, L.K. ve Spitzberg, B.H. (1995). Romantic jealousy and relational satisfaction: A look at the impact of jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 8(2), 77-85.

Arslan, S. (2015). Adult attachment, stage of threat, and romantic jealousy in relation to psychopathological symptoms: Importance of personal characteristics and quality of relationship (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.

Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(4): 520-546.

Attridge, M. (2013). Jealousy and relationship closeness: Exploring the good (reactive) and bad (suspicious) sides of romantic jealousy. *Sage Open*, 3(1), 1-16.

Bahadır, İ. (2006). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri çatışma çözme stratejileri ve olumsuz duygu durumunu düzenleme arasındaki ilişki (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Adana.

Baltacıoğlu, S. (2016). Genç yetişkinlerin bağlanma stillerinin, yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimlerinin ve ilişki inançlarının incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal relationships*, 7(2), 147-178.

Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.

Bartholomew, K. ve Moretti, M. (2002). The dynamics of measuring attachment. *Attachment & Human Development*, 4(2), 162-165.

Bartholomew K. and Shaver, P.R., Methods Of Assessing Adult Attachment Do They Converge?. Ed. J.A. Simpson and W.S. Rholes, Attachment Theory and Close Relationships, The Guilford Press, New York, 1998.

Ben-Ze'ev, A. (2010). Jealousy and Romantic Love. In Hart, S.L. & Legerstee, M. (Eds.) *Handbook of jealousy: Theory, research, and multidisciplinary approaches*, (pp.40-54). USA: Wiley-Blackwell

Bildik, T. ve Özbaran, B., 2006, "Bağlanmanın Nörobiyolojisi" Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 13:ss.137-144.

Blévis, M.,& Heal, O. (2009). Jealousy: True stories of love's favorite decoy. Other PressLlc.

Block, C. R. ve Block, R. (2012). Margo Wilson's contributions to the Chicago

Homicide Dataset: Sexual rivalry and sexual jealousy. *Homicide studies*, 16(4), 404-427.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Volume I Attachment* (2.nd. Ed). New York: Basic Books.

Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Volume II: Separation, anxiety and anger*: New York: Basic Books.

Bowlby, J. (1982). *Attachment and Bowlby: Vol. 1. Attachment* (2. Basım). New York: Basic Books.

Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. London:Routledge.

Botwin, M. D., Buss, D. M. ve Shackelford, T. K. (1997). Personality and mate preferences: Five factors in mate selection and marital satisfaction. *Journal of personality*, 65(1), 107-136.

Bradbury, T. N., Fincham, F. D. ve Beach, S. R. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of marriage and family*, 62(4), 964-980.

Budak, B. (2011). Üniversite öğrencilerinin aşka ilişkin tutumları ve ilişki doyumlarının kişilik özellikleri ile ilişkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Burleson, B. R. ve Denton, W. H. (1997). The relationship between communication skill and marital satisfaction: Some moderating effects. *Journal of Marriage and the Family*, 59(4), 884-902.

Buss, D. M. (2000). *The dangerous passion: Why jealousy is a necessary as love and sex*. London: Bloomsbury Publishing.

Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A., Choe, J. C., Lim, H. K., Hasegawa, M., ... ve Bennett, K. (1999). Jealousy and the nature of beliefs about infidelity: Tests of competing hypotheses about sex differences in the United States, Korea, and Japan. *Personal Relationships*, 6(1), 125-150.

Buunk, B. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Journal of Family and Economic Issues*, 4(3), 357-372.

Büyükşahin, A. (2006). Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Buunk, B. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Journal of Family and Economic Issues*, 4(3), 357-372.

Büyükşahin, A. (2006). Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Carson, C. L. ve Cupach, W. R. (2000). Fueling the flames of the greeneyed monster: The role of ruminative thought in reaction to romantic jealousy. *Western Journal of Communication (includes Communication Reports)*, 64(3), 308-329.

Collins, N. L. ve Allard, L. M. (2001). Cognitive representations of attachment: The content and function of working models. *Blackwell handbook of social psychology: Interpersonal processes*, 2, 60-85.

Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*, 58(4), 644-663.

Connolly, J. ve Goldberg, A. (1999). Romantic relationships in adolescence: The role of friends and peers in the emergence and development. In W. Furman, B. B. Brown & C. Feiring (Eds.), *The development of romantic relationships in adolescence* (pp. 266-290). Cambridge, UK: Cambridge University Press

Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34(1), 1-22.

Çapkın, F. (2012). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

De Almeida, T. ve Schlösser, A. (2014). Romantic jealousy and love infidelity correlations. *Current Urban Studies*, 2(03), 212-219.

Debord, J., Romans, J. S. ve Krieschok, T. (1996). Predicting dyadic adjustment from general and relationship-specific beliefs. *The Journal of psychology*, 130(3), 263-280.

DeSteno, D. A. ve Salovey, P. (1996). Jealousy and the characteristics of one's rival: A self- evaluation maintenance perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(9), 920-932.

De Silva, P. (1997). Jealousy in couple relationships: Nature, assessment and therapy. *Behaviour research and therapy*, 35(11), 973-985.

Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Demirtaş, H. A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal Değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 181-191.

Demirtaş-Madran, A. (2008). Duygusal ve cinsel kıskançlık açısından temel cinsiyet farklılıkları: evrimsel yaklaşım ve süregelen tartışmalar. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 300-309.

Dokur, M. & Profeta, Y. (2006). *Aile ve Çift Terapisi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Gizir, C. A. (2012). İlişki İnançları Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2).

Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38, 170, 372-384.

Güngör-Houser, A. (2009). Evli bireylerin sahip oldukları iletişim çatışması türü, romantik kıskançlık ve duygusal zekâ düzeylerinin evlilik doyumları üzerine etkisi (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Güven, N. (2005). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Güven, N. ve Sevim, S. A. (2012). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 49-61.

Hamamci, Z. (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 33(4), 313-328.

Hansen, G. L. (1983). Marital satisfaction and jealousy among men. *Psychological Reports*, 52(2), 363-366.

Hawkins, J. L. (1968). Associations between companionship, hostility, and marital satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*. 30(4), 647-650.

Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.

Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50(1), 93-98.

Hendrick, S. S., Hendrick, C. ve Adler, N. L. (1988). Romantic relationships: Love, satisfaction, and staying together. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 980-988.

Önce, M. (2009). Which aspects of early childhood experience predict romantic jealousy? An investigation of the effects of parental treatment, sibling jealousy, and adult attachment style on adult romantic jealousy (Unpublished master's thesis). İstanbul Bilgi University, İstanbul, Turkey.

İnanç, B. Y., & Yerlikaya, E. E. (2009). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.

Kalkan, M. ve Yalçın, İ. (2012). Evlilik Öncesi Dönem ve Romantik İlişkiler. M. Kalkan ve Z. Hamamcı. (Ed.) *Evlilik Öncesi Psikolojik Danışma*. (1-7). Ankara: Anı Yayıncılık.

Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy* (Doctoral dissertation). Middle Technical University, Ankara, Turkey.

Kobak, R. R. ve Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(6), 861-869.

Levy, K. N. ve Kelly, K. M. (2010). Sex differences in jealousy: A contribution from attachment theory. *Psychological Science*, 21(2), 168-173.

Main, M. (1996). Introduction to the special section on attachment and psychopathology: 2. Overview of the field of attachment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64(2), 237-243. Mathes, E. W., & Severa, N. (1981). Jealousy, romantic love, and liking: Theoretical considerations and preliminary scale development. *Psychological reports*, 49(1), 23-31.

Mathes, E. W., Phillips, J. T., Skowran, J., & Dick, W. E. (1982). Behavioral correlates of the interpersonal jealousy scale. *Educational and Psychological Measurement*, 42(4), 1227-1231.

Mathes, E. W. (1991). A Cognitive Theory of Jealousy. In P. Salovey (Der.), *the psychology of jealousy and envy* (pp. 52-77). NY: Guilford Press.

Mathes, E. W. (1992). *Jealousy: The Psychological Data*. Lanham: University Press of America.

Morsünbül, Ü. Ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve İlişkili Değişkenler Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2011; 3(3):553-570. Ankara

Möller, K., Philip Hwang, C. ve Wickberg, B. (2006). Romantic attachment, parenthood and marital satisfaction. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 24(3), 233-240.

Mullen, P. E. (1990). A phenomenology of jealousy. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 24(1), 17-28.

Özbiçer, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile romantik ilişki doyumları ve eşlerinin ilişki doyumlarına yönelik algıları (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

Main, M., Kaplan, N. ve Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*

Pines, A. M. (1992). Romantic jealousy: Five perspectives and an integrative approach. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(4), 675-683.

Pines, A. M. (1998). Romantic jealousy: Causes, symptoms, cures. NY: Routledge.

Pines, A. ve Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates and consequences of sexual jealousy. *Journal of Personality*, 51(1), 108-136.

Pines, A. M. ve Friedman, A. (1998). Gender differences in romantic jealousy. *The Journal of Social Psychology*, 138(1), 54-71.

Rholes, W. S., Simpson, J. A., Campbell, L. ve Grich, J. (2001). Adult attachment and the transition to parenthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(3), 421-435.

Rusbult, C. E., Johnson, D. J., & Morrow, G. D. (1986). Determinants and consequences of exit, voice, loyalty, and neglect: Responses to dissatisfaction in adult romantic involvements. *Human relations*, 39(1), 45-63.

Rusbult, C.E., Morrow, G.D., & Johnson, D.J. (1987). Self-esteem and problem- solving behaviour in close relationships. *British Journal of Social Psychology*, 26, 293-303.

Rusbult, C. E., Martz, J. M. ve Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357-391.

Rusbult, C. E. ve Zembrodt, I. M. (1983). Responses to dissatisfaction in romantic involvements: A multidimensional scaling analysis. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19(3), 274-293.

Rusbult, C. E., Zembrodt, I. M. ve Gunn, L. K. (1982). Exit, voice, loyalty, and neglect: Responses to dissatisfaction in romantic involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(6), 1230-1242.

Rydell, R. J. ve Bringle, R. G. (2007). Differentiating reactive and suspicious jealousy. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 35(8), 1099-1114.

Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations*, 37(2), 217-222.

Sakalli-Uğurlu, N. (2003). How do romantic relationship satisfaction, gender stereotypes, and gender relate to future time orientation in romantic relationships? *The Journal of Psychology*, 137(3), 294-303.

Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11

Shaver, P. R. ve Mikulincer, M. (2002). Attachment-related psychodynamics. *Attachment & Human Development*, 4(2), 133-161.

Sığircı, A. (2010). Evli bireylerde bağlanma biçimleri ve evliliğe dair inançların evlilik doyumu ile ilişkisinin incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Simpson, J.A. (1990). Influence of attachment styles on romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59 (5), 971-980.

Soğancı, D. (2017). *Bağlanma stillerinin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43),

Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(57), 1-22.

Sümer, S. (2017). Romantik ilişkilerde bağlanma stillerinin, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep

Tortamış, M. (2014). Evli bireylerde romantik kıskançlık düzeyi ve aldatma eğiliminin şema terapi modeli çerçevesinde değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Utkan, H. B. (2016). Üniversite öğrencilerinde romantik kıskançlık ile romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

White, G. L. (1981). Jealousy and partner's perceived motives for attraction to a rival. *Social Psychology Quarterly*, 44(1), 24-30.

Wreen, M. J. (1989). Jealousy. *Nous*, 23(5), 635-652.

Yazıcıoğlu, G. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki: ODTÜ örneği (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Yavuz, T. (2018). Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu ve bağlanma stilleri arasındaki bağlantı. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Yedilioğlu, E. (2017). Yetişkinlerde bağlanma stillerinin depresyon, kaygı, travma ve romantik ilişkilerle ilişkisi. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Yeter, Ö. (2016). Bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ve kıskançlık ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerinde araştırma (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, M. (2015). Evli bireylerin bağlanma stillerinin, bireylerin umutsuzluk düzeyi ve evlilik uyumu üzerindeki etkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Zeytinoğlu, E. (2013). Evli bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmalar ve evlilik doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

7.EKLER

EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.CİNSİYETİNİZ

2. YAŞINIZ

.....

3. MEDENİ DURUMUNUZ BEKAR () NİŞANLI () EVLİ ()

4. ÖĞRENİM DURUMUNUZ İLKOKUL () ORTAOKUL () LİSE ()

ÜNİVERSİTE() YÜKSEK LİSANS ()

5. En son ne zaman romantik ilişki deneyiminiz oldu?

() 0-5 ay önce () 6 ay- 1 yıl önce () 2-5 yıl önce () 6 yıldan fazla

Romantik İlişki yaşadığınız partnerinizin daha öncesinde ilişki deneyimi oldu mu?

() Evet () Hayır () Bilmiyorum

6. Daha önceki romantik ilişkiniz ne şekilde sonlandı? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- () Terketme
- () Terk edilme
- () Aldatılma
- () Hayal Kırıklığı
- () Diğer (lütfen belirtiniz.)

.....

7. Şu anda devam eden romantik bir ilişkiniz var mı?

() Var () Yok

Şu anda yaşadığınız romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam ediyor?

() 0-5 ay () 6 ay- 1 yıl () 2-5 yıl () 6 yıl () 10 yıl () 15 yıl ve üzerinde

8. Anne ve babanızın çift ilişkisini nasıl değerlendirirsiniz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

9. Aylık geliriniz?

() 1000 TL'den az () 1000- 2000 TL () 2000- 3000 TL () 3000 TL ve üzeri

EK 2 ROMANTİK KISKANÇLIK ÖLÇEĞİ

I. KISKANÇLIK TETİKLEYİCİLERİ

1. Aşağıdaki koşullar altında ne kadar kıskançlık yaşarsınız?

	Hiç Orta düzeyde Çok						
	1	2	3	4	5	6	7
Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir başkasıyla flört ediyor ve uzunca bir süre onunla oldukça yakın dans edip kışkırtıcı bir biçimde davranıyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla dans ediyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla sohbet ediyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre ortalıktan kayboluyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir ara ortadan kayboluyor							
Telefonu çalıyor ve arayan kişi açar açmaz telefonu yüzünüze kapatıyor							
Birlikte olduğunuz kişinin aşağıda belirtilen kişiyle cinsel ilişki yaşadığını öğrenirseniz ne kadar kıskanırsınız?	Hiç Orta düzeyde Çok						
	1	2	3	4	5	6	7
Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok az bilgi sahibi olduğunuz biri ile							
Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında hiçbir şey bilmediğiniz biri ile							
Ailenizden biri ile							
Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok şey bildiğiniz biri ile							
Kişisel olarak tanıdığınız ve güvenmediğiniz biri ile							
Tanıdığınız ve size benzediğini düşündüğünüz biri ile							
Tanıdığınız, güvendiğiniz ve arkadaşınız olduğunu düşündüğünüz biri ile							
En iyi arkadaşınız, sırdaşınız ile							
Tanıdığınız ve gıpta (imrendiğiniz) ettiğiniz biri ile							

EK 3 ÇOK BOYUTLU İLİŞKİLER ÖLÇEĞİ

	Benim için HİÇ uygun değil	Benim İçin ÇOK AZ uygun	Benim için BİRAZ uygun	Benim için OLDU KÇA uygun	Benim için ÇOK uygun
Yakın ilişkilerde bir partner olarak kendime güvenirim.					
Sürekli yakın ilişkiler üzerine düşünürüm.					
Yakın ilişkilerimle ilgili çok fazla düşünürüm.					
Yakın bir ilişki içinde olma isteğim/güdüüm çok fazla.					
Yakın ilişkiler kendimi sinirli ve kaygılı hissetmemeye neden olur.					
Yakın ilişkilerimle ilgili kendimi depresif /çökkün hissedirim.					
Yakın ilişkilerim çoğunlukla şansa bağlı/ tesadüfi olaylarla gelişmiştir.					
Başkalarının yakın ilişkilerim konusunda ne düşündüğüne aşırı önem veririm.					
Birisiyle yakın ilişkiye girmek beni biraz ürkütür.					
Yakın ilişkiyle ilgili gereksinimlerimin şu anki karşılanma biçiminden memnunum.					
Yakın bir ilişkide iyi bir partner olduğumu düşünüyorum.					
Yakın ilişkileri, başka her şeyden daha çok düşünürüm.					
Yakın ilişkilerimde, kendi davranışlarım çoğunlukla belirleyici bir rol oynar.					
Yakın ilişkilerim konusunda düşünmeye genellikle zaman ayırırım.					
Yakın bir ilişkiye zaman ve emek vermek konusunda çok istekliyim/güdülüyüm.					
Yakın ilişkilerde biraz acemi ve gerginimdir.					
Yakın ilişkilerimde, tercihlerimi doğrudan dile getiririm.					
Yakın ilişkilerim konusunda kendimi mutsuz hissediyorum.					
Yakın ilişkilerimin başkalarına nasıl görüldüğüne /sunulduğuna aşırı önem veririm.					
Bazen yakın ilişkilerden korkarım.					

Yakın ilişkilerimden çok memnunum/doyum alıyorum.					
Yakın ilişkilerde pek çok insana göre daha iyiyimdir.					
Yakın ilişkiler zihnimi meşgul eder.					
Yakın ilişkilerimde kontrol daha çok benim elimdedir.					
	Benim için HİÇ uygun değil	Benim İçin ÇOK AZ uygun	Benim için BİRAZ uygun	Benim için OLDU KÇA uygun	Benim için ÇOK uygun
Yakın bir ilişki içinde olmayı çok arzu ediyorum.					
Karşı cinsten biriyle duygusal bir yakınlık/etkileşim kurmak bende gerginlik yaratır.					
Yakın ilişkilerde isteklerimi dile getirmede biraz pasifimdir.					
Yakın ilişkilerim konusunda cesaretimin kırıldığını hissediyorum.					
Yakın ilişkilerim üzerinde şansın büyük etkisi vardır.					
Yakın ilişkilerimin başkaları üzerinde bıraktığı izlenim konusunda sıklıkla endişe duyarım.					
Zaman zaman, birisiyle yakın bir ilişkiye girmekten korkarım.					
Yakın ilişkilerim temel beklentilerimi karşılıyor.					
Kendimi yakın bir ilişki için oldukça tercih edilen bir partner olarak değerlendiririm.					
Sürekli olarak yakın bir ilişki içinde olmayı düşünürüm.					
Yakın ilişkilerimi etkileyen temel şey benim kendi yaptıklarımdır.					
Yakın bir ilişki içinde olmak benim için çok önemlidir.					
Yakın ilişkilerde birçok insana göre daha kaygılıyım.					
Yakın bir ilişkide isteklerimi dile getirmekten çekinmem.					
Yakın ilişkilerim konusunda kendimi hayal kırıklığına uğramış hissediyorum.					
Yakın ilişkilerimin büyük oranda şans (iyi ya da kötü anlamda) meselesi olduğuna inanıyorum.					

Genellikle başkalarının yakın ilişkilerime yönelik verdikleri tepkilere duyarlıyım.					
Yakın bir ilişki içinde olmak beni fazla korkutmaz.					
Yakın ilişkilerim, diğer pek çok ilişki ile karşılaştırıldığında, çok daha iyidir.					
Yakın bir ilişki içinde kendime oldukça güvenirim.					
Zamanımın büyük bir bölümünü yakın ilişkileri düşünerek geçiririm.					
Yakın ilişkilerim benim sorumluluğum ve kontrolüm altındadır.					
Yakın bir ilişki içinde olup, bunu sürdürmeyi çok isterim.					
Yakın bir ilişki içinde kendimi tutuk ve utangaç hissedirim.					
Yakın ilişkiler söz konusu olduğunda, isteklerimi genellikle ifade ederim.					
Yakın ilişkilerimi düşündüğümde üzülüyorum.					
Yakın ilişkilerimin gerçekten de bir kader/kısmet işi olduğunu düşünüyorum.					
Başkalarının yakın ilişkiye nasıl tepki verdiklerine/vereceklerine dikkat ederim.					
Yaşamımın yakın ilişkiler yönü, benim için çok doyurucudur.					

EK 4 YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilintilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil genel olarak neler olduğuydu ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Her bir maddenin ilişkinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok katılıyorum

1. Gerçekte ne hissettiğimi partnerime göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
2. Terk edilmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
3. Partnerime yakın olmak konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım.	1	2	3	4	5	6	7
5. Partnerim bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum.	1	2	3	4	5	6	7
6. Partnerimin, benim onu umursadığım kadar umursamayacağından endişeliyim.	1	2	3	4	5	6	7
7. Partnerime çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Partnerimi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım.	1	2	3	4	5	6	7
9. Partnerime açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
10. Genellikle partnerimin benim için hissettiklerinin, benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim.	1	2	3	4	5	6	7
11. Partnerime yakın olmak isterim ama kendimi sürekli geri çekerim.	1	2	3	4	5	6	7
12. Partnerimle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onu korkutup benden uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
13. Partnerimin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir.	1	2	3	4	5	6	7
14. Yalnız kalmaktan endişelenirim.	1	2	3	4	5	6	7
15. Özel duygu ve düşüncelerimi partnerimle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
16. Çok yakın olma arzuum bazen insanları korkutup, uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
17. Partnerimle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
18. Partnerim tarafından sevildiğimin sürekli söylenmesine gereksinim duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
19. Partnerimle kolaylıkla yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
20. Partnerimi bazen daha fazla bağlılık ve duygu göstermesi için zorladığımı hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
21. Partnerime güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
22. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
23. Partnerime fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
24. Partnerimin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Partnerime hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
26. Partnerimin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7

27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle partnerimle paylaşıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Partnerime güvenip dayanmakta rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
30. Partnerim istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
31. Partnerimden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam.	1	2	3	4	5	6	7
32. İhtiyaç duyduğumda partnerime ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
33. İhtiyaç duyduğumda partnerimden yardım istemek işe yarar.	1	2	3	4	5	6	7
34. Partnerim beni onaylamadığı zaman kendimi gerçekten kötü hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra birçok şey için partnerimi ararım.	1	2	3	4	5	6	7
36. Partnerim benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm.	1	2	3	4	5	6	7

ETİK KURUL

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

25.02.2019

Sayın Dr.Öğr.Üyesi.Mehmet ZEKİ İLGAR

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu yapılan inceleme sonucunda planladığı **“Romantik Kıskançlık Ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerde İlişkisi”** isimli araştırmanızın kurulumuzun 25.02.2019 tarihli toplantısında etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Etik Kurul Başkanı
Prof.Dr.Can Polat EYİĞÜN

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Tarih: 25.02.2019 Toplantı Sayısı:26	Karar No: 2019/26-12 Dr.Öğr.Üyesi.Mehmet ZEKİ İLGAR'ın planladığı “Romantik Kıskançlık Ve Bağlanma Stillerinin Romantik İlişkilerde İlişkisi” konulu araştırma incelendi, yapılan inceleme sonucunda araştırmanın etik yönden uygun olduğuna karar verildi.			
ÜYELER				
Adı soyadı	Alanı	Bölümü	Katılım	İmza
Prof.Dr.Can Polat EYİĞÜN	Tıp Fakültesi	Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji A.D	Etik Kurul Başkanı	
Prof.Dr.Leman ŞENTURAN	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Hemşirelik Bölümü	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof.Dr.Fatma ÇELİK	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Beslenme ve Diyetetik Bölümü	Üye	
Doç.Dr.Şölen HİMMETOĞLU	Tıp Fakültesi	Tıbbi Biyokimya A.D.	Raportör	
Doç.Dr.Burcu KARADUMAN	Diş Hekimliği Fakültesi	Periodontoloji A.D.	Üye	
Dr.Öğr.Üyesi Zeynep HOŞBAY	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü	Üye	
Dr.Öğr.Üyesi.Ayşe Dilşad YAKUT	Eğitim Fakültesi	Özel Eğitim	Üye	

8. ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Merve GÜLDÜR

Doğum Tarihi ve Yeri : 28.09.1994 ŞİŞLİ

Öğrenim Durumu: YÜKSEK LİSANS

DERECE YILI	OKUL ADI VE BÖLÜMÜ	MEZUNİYET
2.80	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	2017
3.50	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	2020

9.İNTİHAL RAPORU

ROMANTİK KISKANÇLIK VE BAĞLANMA STİLLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERLE İLİŞKİSİ

ORIJINALLIK RAPORU

%30 BENZERLİK ENDEKSİ	%10 İNTERNET KAYNAKLARI	%5 YAYINLAR	%29 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
---------------------------------	--------------------------------------	-----------------------	--------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%14
2	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	%2
3	Submitted to Ardahan Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
4	Submitted to Marmara University Öğrenci Ödevi	%1
5	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	%1
6	Submitted to Istanbul Medipol Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
7	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
8	Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi	%1